

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Teollisuusliiton luottamusmiesten verkko- opiskeluvalmiudet

Timo Lehto

Yhteisöpedagogi, työyhteisökehittäjä
(210 op)

Jätetty arvioitavaksi
5/2020

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi (AMK), työyhteisön kehittäjä

Tekijä: Timo Lehto
Opinnäytetyön nimi: Teollisuusliiton luottamusmiesten verkko-opiskeluvalmiudet
Sivumäärä: 42 ja 9 liitesivua
Työn ohjaaja: Pauliina Parhiala
Työn tilaaja: Murikkaopisto, Vesa Holappa

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Teollisuusliiton luottamusmiesten verkko-opiskeluvalmiuksia. Oppimisen ja osaamisen ympäristöt muuttuvat yhteiskunnassamme koko ajan. Pyrkimyksenä on tällä tutkimuksella saada sellaista tietoa, jota voimme jatkossa hyödyntää Teollisuusliiton kurssien suunnittelussa. Työn tilaajana toimii Teollisuusliiton Murikkaopisto. Murikkaopiston kurssivalikoimaa on tarkoituksena tulevaisuudessa täydentää verkkokoulutuksella.

Yhteiskunnassa toiminta on siirtynyt yhä enemmän verkkoon. Tämä vaatii hyvää informaatiolukutaitoa. Tiedon luotettavuutta täytyy osata arvioida. Teoriaosuudessa olen käsitellyt digiosaamiseen liittyviä kysymyksiä kuten lukeminen ja luetun ymmärtäminen digitaalisessa ympäristössä. Lisäksi olen käsitellyt teoriaosassa lukemisen ja kirjoittamisen vaikeutta sekä sen vaikutusta oppimiseen sekä itse opiskelua verkossa.

Ongelman lähestymistapana olen käyttänyt laadullista ja määrällistä tutkimusta. Laadullinen tutkimus tehtiin haastattelemalla neljän ammattiliiton koulutuksesta vastaavia henkilöitä. Määrällinen tutkimus tehtiin kyselytutkimuksena. Kysely lähetettiin sähköpostilla kaikille vuonna 2019 Murikkaopistolla luottamusmiesten peruskurssin suorittaneelle opiskelijalle.

Tutkimuksen tuloksista voidaan päätellä, että Teollisuusliiton luottamusmiehillä on melko hyvät tietotekniset valmiudet verkko-opiskeluun. Lähes kaikilla vastajista oli mahdollisuus käyttää tietokonetta. Tietotekniikan perusteet sekä ohjelmistojen ja viestintävälineiden käyttö oli tuttua lähes kaikille. Muille ammattiliitoille tehty haastattelut vahvistivat tätä käsitystä. Verkossa opiskelu ei ollut tutkimuksen mukaan vielä kovin hyvin tunnettua. Osittain huono tunnettavuus johtuu siitä, että Murikkaopistolla ei vielä ole verkkokoulutusta kurssitarjonnassa. Tutkimuksen tuloksista kävi myös ilmi, että joillakin henkilöillä on lukemisessa ja kirjoittamisessa puutteita. Tämä saattaa vaikeuttaa verkko-opiskelua.

Keskeinen johtopäätös on, että kurssitarjontaa voidaan laajentaa verkossa tapahtuvalla opetuksella. Esimerkiksi monimuoto-opetus, jossa osa kurssista suoritetaan verkossa, on kokeilemisen arvoinen. Monimuoto-opiskelulla varmistetaan riittävä tuki ja ohjaus opiskelijalle. Lisäksi verkkokurssit voisivat toimia täydentävänä ennakko- tai välitehtävänä, joko ennen kurssia tai kurssiviikkojen välissä.

Asiasanat: luottamusmiehet, verkko-opetus, digitaalinen oppimateriaali, oppimisvaikeudet, tietokoneavusteinen opetus.

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Community educator

Author: Timo Lehto
Title: The online learning capabilities of the Industrial Union's shop stewards
Number of Pages: 42 and 9 attachment pages
Supervisor: Pauliina Parhiala
Subscriber: Murikka Institute, Vesa Holappa

The purpose of this thesis was to examine the online learning capabilities of the Industrial Union's shop stewards. The learning and knowledge environments in society are constantly changing. This research aims to obtain information that we can use in future course-design for the Industrial Union. The work is ordered by the Murikka Institute of the Industrial Union. In the future, the course selection of Murikka Institute is intended to be supplemented with online training.

In society, activities have increasingly shifted online. This requires good information literacy and you must be able to assess the credibility of online information. In the theory section, I have covered questions relating to digital competence such as reading and comprehension in a digital environment. Additionally, in the theory section, I have discussed the difficulty of writing and reading, as well as their impact on online self-learning.

To approach the problem, I have used qualitative and quantitative research methods. The qualitative research part was conducted by interviewing four education experts from different trade unions. Quantitative research was conducted as a survey. The survey was sent by email to all students who completed the basic course for shop stewards at Murikka Institute in 2019.

The results of the study show that the shop stewards of the Industrial Union have fairly good IT capabilities for online learning. Almost all of the respondents could use a computer. The basics of information technology and the use of software and communication tools were familiar to almost everyone. Interviews conducted with other unions confirmed this view. Online learning was not yet very familiar according to the study. Part of the reason for the poor familiarity is that Murikka Institute does not yet have online courses in the course selection. The results also revealed that some people have deficiencies in reading and writing skills which could make it harder to learn online.

The key conclusion is that the course selection can be expanded through online learning. For example, multiform learning in which part of a course is carried out online is worth investigating. With multiform learning, adequate support and guidance are ensured for the student. Also, online courses could serve as a supplementary advance or intermediate assignment, either before the course or between the course weeks.

Keywords: shop stewards, online learning, digital competence, IT capabilities

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	5
2	TUTKIMUSASETELMA	6
2.1	Taustaa.....	6
2.2	Miksi tutkimus tehdään?.....	6
2.3	Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset	7
2.4	Tutkimusote.....	7
2.5	Tutkimuksen luotettavuus.....	8
3	DIGITAALISET OPPIMISYMPÄRISTÖT	8
3.1	Digiosaaminen	8
3.2	Lukeminen digimaailmassa.....	10
3.3	Digitaalisen lukemisen vaikeudet.....	12
3.4	Luetun ymmärtämisen vaikeudet	14
3.5	Kirjoittamisen vaikeudet	15
4	OPISKELU VERKOSSA	17
4.1	Oppimisympäristö	17
4.2	Verkko-opetus.....	18
4.3	Verkkoympäristöt	19
5	OPISKELUVALMIUDET LUOTTAMUSTEHTÄVISSÄ.....	19
5.1	Luottamusmiehen osaaminen	19
5.2	Luottamusmiehen opiskelunvalmiudet.....	20
6	OPPIMISVAIKEUDET.....	21
6.1	Ongelmia ja haasteita oppimisessa	21
7	TUTKIMUSTULOKSET	23
7.1	Miten tutkimus toteutettiin	23
7.2	Kyselyn tulokset.....	24
7.3	Haastattelututkimuksen tulokset.....	33
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	35
9	POHDINTA.....	36
	LÄHTEET	40
	LIITTEET	43

1 JOHDANTO

Tämän Opinnäytetyön tilajana toimii Murikkaopisto. Murikkaopisto on perustettu 1977 silloisen Metallityöväen Liiton koulutuskeskukseksi. Liittojen yhdistyttyä opisto on toiminut Teollisuusliiton koulutuskeskuksena vuodesta 2018.

Teollisuusliitto on Suomen suurin teollisuuden ammattiliitto, joka aloitti toimintansa vuonna 2018, kun Metalli-, Team- ja Puuliitto yhdistivät toimintansa. Jäseniä liitossa on n. 200 000. Teollisuusliitto on Suomen Ammattiliittojen keskusjärjestön SAK:n jäsenliitto.

Yksi liiton tehtävistä on tuottaa koulutusta jäsenten edunvalvonnan ja yhteistoiminnan tarpeisiin. Tehtävien koordinoinnista ja toteuttamisesta vastaa koulutusyksikkö ja Murikka-opisto yhdessä. Koulutusta järjestetään opistokoulutuksena Murikkaopistossa, valtakunnallisina viikonloppukoulutuksina toiminta-alueilla sekä ammattiosastokoulutuksena.

Teollisuusliitossa ja sen omistamassa Murikkaopistossa on pohdittu verkko-opintojen tarjoamista yhtenä koulutusvaihtoehtona. Varsinaista verkkoon siirrettyä koulutusta ei liitolla vielä ole, joten verkko-opiskelu on uutta toimintaa.

Murikan opiskelijat koostuvat pääosin jo pitkään työelämässä olleista henkilöistä, joilla opiskelusta on saattanut vierähtää pitkä aika. Uusien asioiden opettelu on aina haastavaa uuden luottamusmiehen aloittaessa opiskelunsa. Luottamusmiehen tehtävä edellyttää lakien ja työehtosopimusten tulkintaa ja soveltamista sekä hyviä vuorovaiikutustaitoja.

Nykyisessä digiyhteiskunnassa tietoteknisten asioiden hallinta on perustyökalu luottamusmiehen työkalupakissa. Murikassa opiskelu on internaattitoimintaa. Opiskelijat asuvat koko kurssin ajan opistolla ja viettävät myös vapaa-aikaansa yhdessä. Tämä mahdollistaa oppimisen myös varsinaisen opiskeluajan päätyttyä. Vertaisoppimista tapahtuu siis koko ajan.

Verkkokurssien ottamista Murikan ohjelmaan on mietitty jo jonkin aikaa. Verkkokoulutuksen suunnitteluun ei kuitenkaan ole panostettu. Osittain tämä johtuu siitä, että opistolla on totuttu luokkamutoiseen opiskeluun ja opettamiseen sekä ajan puutteesta. Erillistä resurssia ei verkko-opetukseen ole hankittu, joten osaaminen on heikolla tasolla.

Kokemukseni mukaan myöskään luottamusmiesten opiskeluvalmiudet eivät kaikelta osin ole ehkä riittävällä tasolla. Tällä työllä on tarkoitus selvittää vuonna 2019 peruskurssin käyneiden luottamusmiesten opiskeluvalmiudet. Näiden valmiuksien kartoittamisella pyritään siihen, että saamme tietoa verkko-opiskelun motivaatiosta ja myös kuvan siitä, millaiset verkko-opiskelu taidot luottamusmiehillä on tällä hetkellä. Toinen tutkittava asia on, että miten näitä taitoja, jos ne osoittautuvat heikoiksi, voisi kehittää. Millaista kurssitarjontaa pitäisi tarjota opiskelijoille, jotta he selviäisivät verkko-opetuksesta.

2 TUTKIMUSASETELMA

2.1 Taustaa

Teollisuusliitto kouluttaa vuosittain noin 3.500 jäsentä erilaisiin edunvalvontatehtäviin. Pääosa opiskelijoista on luottamusmiehiä ja työsuojeluhenkilöstöä, mutta koulutusta tarjotaan myös kaikille jäsenille. Murikka-opiston koulutus perustuu internaattio-piskeluun, jossa opiskelijat yöpyvät ja viettävät aikaa yhdessä opistolla. Vertaisoppiminen on oppimisen keskiössä.

Opiskelu on lyhytkurssitoimintaa. Kurssien pituudet vaihtelevat. Yleinen kesto on 2-5 päivää. Opetus toteutetaan luentojen, ryhmässä tehtävien harjoitusten sekä simulaatioiden avulla. Myös opiskelijoiden omia kokemuksia käytetään opiskelun apuna.

Vapaaehtoisuuteen perustuva koulutukseen hakeutuminen takaa sen, että opiskelijoilla on hyvä motivaatio opiskeluun ja he osallistuvat aktiivisesti opetukseen. Palautteet nykymuotoisesta koulutuksesta ovat olleet pääosin myönteisiä.

2.2 Miksi tutkimus tehdään?

Työelämä digitalisoituu vääjäämättä. Näin toteaa Marja Kopeli Uas Journalin artikkelissa. Kouluissa käytetään laajasti verkkoympäristöjä opetukseen tai osana opetusta. Oppilaitosten on kehitettävä uusia koulutusratkaisuja, jotka vastaavat tulevaisuuden koulutustarpeita. Kysymys on huomisen digikyvykkyydestä. (Kopeli, M 2018.)

Olen toiminut opettajana Murikka-opistolla kahdeksan vuotta. Kurssitoiminnan osittainen siirtyminen verkkoon on tulevaisuutta. Nykyinen tietotekninen kehitys ja nopeat muutokset vaativat nopeata reagointia koulutuksen suhteen. Murikan opiskelijat tulevat työpaikoilta. Heillä saattaa olla pitkä aika opinnoista ja muita tekijöitä, jotka vaikeuttavat opiskelua niin koulumuotoisessa- kuin verkko-opiskelussa. Kirjoittamisessa ja lukemisessa saattaa olla puutteita tai taidot ovat ruostuneet. Tietotekniset taidot eivät ehkä myöskään ole riittävällä tasolla.

Tässä opinnäytetyössä haluan tutkia, millaiset valmiudet verkko-opiskeluun tarvitaan ja miten niitä valmiuksia voisi parantaa. Lisäksi tutkin sitä, millaisia oppimista haittaavia ominaisuuksia opetukseen osallistuvilla on ja miten niitä voi ottaa huomioon verkko-opiskelua suunniteltaessa.

2.3 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Tutkimusongelma on Teollisuusliiton luottamusmiesten verkko-opiskeluvalmiudet. Mitä taitoja luottamusmiehillä on verkko-opiskeluun? Mitä taitoja tulisi vahvistaa? Tutkimuksella on tarkoitus saada ongelmaan ratkaisu näiden kysymysten avulla.

2.4 Tutkimusote

Ongelman lähestymistapana käytetään kvalitatiivista ja kvantitatiivista tutkimusotetta. Tutkimus tehdään luonnollisessa kontekstissa, mikä tarkoittaa sitä, että tutkija menee tutkittavan luokse työpaikalle. (Kananen 2019, 26.)

Kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus tehdään haastattelemalla muiden ammattiyhdistyskoulutusta toteuttavien opistojen opettajia. Haastateltavat ovat seuraavista ammattiliitoista: Opettaja Marko Puukari Palvelualojen ammattiliitto PAM, verkkopedagogi Veikko Lehtonen Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL, koulutussihteeri Jaana Saaranen Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL sekä koulutuspäällikkö Tiina Kiuru Ammattiliitto Pro. Valitsin nämä ammattiliitot haastateltaviksi edustettavuksiensa vuoksi. Valitut ammattiliitot edustavat teollisuutta, palvelualoja, kuntia ja toimihenkilöitä ja ovat jäsenmäärältään isoja. Haastateltavilla ammattiliitoilla on myös koulutus-toimintaa. Haastattelujen tavoitteena on saada vastuksia siihen, miten opettajat kokevat opiskelijoiden oppimisvalmiudet sekä onko muilla ammattiyhdistyskoulutusta tuottavilla opistoilla kokemusta opiskelusta verkkoympäristössä ja millaisiin ongelmiin he ovat törmänneet.

Murikkaopiston luottamusmiesten koulutuksessa käytetään vähän verkkoa opetuksen apuna. Osin tämä johtuu siitä, että opistolla ei ole panostettu verkko-opetukseen. Osittain myös siitä, että opiskelijoiden tietotekniset valmiudet eivät välttämättä riitä. Yhteiskunta muuttuu yhä digitaalisempaan suuntaan ja se tuo paineita sähköisten alustojen käyttöönottoon. Onko opiskelijoilla tähän valmiuksia? Siitä yritän saada haastelluilla tietoa.

Kvantitatiivinen, eli määrällinen tutkimus tehdään lähettämällä kysely sähköpostitse 2019 luottamusmiehen peruskurssin käyneille luottamusmiehille. Toteutan kyselyn Webropol-ohjelmalla. Kysymyksiä on 32 kappaletta. Kysymykset on laadittu siten, että sen perusteella on mahdollisuus saada kokonaiskuva luottamusmiesten opiskeluvalmiuksista verkossa. Valitsin tämän kohderyhmän, koska nämä luottamusmiehet ovat opintojensa alkutaipaleella. Määrällisen tutkimusotteen valinta perustuu siihen, että kohderyhmän tavoitettavuus on hyvä. Murikan koulutusrekisteristä saadaan yhteystiedot kohderyhmästä. Kohderyhmän koko on n. 400 henkilöä. Tutkimus kohdistuu valittuun ryhmään, joka muodostaa kohderyhmän eli populaation (Kananen 2019, 30).

Tutkimusotteen tarkoituksena on saada mahdollisimman kattava tulos tutkittavana olevasta ilmiöstä (Kananen 2019, 25). Tutkimuksen tulokset otetaan huomioon Murikkaopiston ja Teollisuusliiton kurssisuunnittelussa.

2.5 Tutkimuksen luotettavuus

Reliabiliteetti, tulosten pysyvyys ja validiteetti, oikeiden asioiden tutkiminen mittaavat tutkimuksen luotettavuutta ja laatua. Näitä kysymyksiä arvioidaan opinäytetyön pohdintaosassa tarkemmin.

3 DIGITAALISET OPPIMISYMPÄRISTÖT

3.1 Digiosaaminen

Oppimisen ja osaamisen ympäristöt muuttuvat yhteiskunnassamme mutta pohjimmiltaan ihmisen oppiminen ei muutu. Uusi aika haastaa pedagogiset suunnitelmat ja muuttaa opetusta ja opetusympäristöjä (Määttä 2019, 8.) Näin toteaa Jukka Määttä kirjassa *Kampuksella digittää*. Samassa kirjassa Humakin informaattikot Pirjo Kangas

ja Hilla Mäkelä kertovat, että erilaisten oppimisympäristöjen käyttöönotto ja hyödyntäminen kasvaa. Tämä vaatii uudenlaista osaamista. (Kangas & Mäkelä 2019, 12.) Digitaalinen murros yhteiskunnassa on muuttanut opetustyötä oppimisen perustyökäluna (Mikkilä-Erdmann 2017, 17). Teknologinen kehitys, joka alkoi jo 60-luvulla erilaisten harjaantumisohjelmien tulolla, on jatkunut tähän päivään asti. Suurin murros koettiin 90-luvulla, jolloin World Wide Web eli internet keksittiin. (Häkkinen, Kiili, Hautala, Pöytä-Tarhonen, Kanniainen & Leppänen 2020, 218.)

Tällöin sähköinen tiedonsiirto tuli mahdolliseksi isolle osalle maailmaa. Esimerkiksi sähköpostien ja tiedostojen jakamisesta tuli arkipäivää. Web 2.0 jatkoi kehitystä 2000-luvulla. Netistä tuli tällöin yhteisöllisempi. Uusi teknologia mahdollisti sisältöjen helpon tuottamisen ja käyttämisen. Näitä uusia tietoja ja taitoja on käytetty enenevässä määrin myös opetuksessa. (Häkkinen ym. 2020, 206-207.)

Uudet oppimisympäristöt ovat tuoneet uusia mahdollisuuksia mutta myös ongelmia. Vallitsevana ajatuksena on, että teknologia olisi sellaisenaan valmista otettavaksi käyttöön. Tutkimuksilla on kuitenkin osoitettu, että uusilla digitaalisilla ympäristöillä ei välttämättä ole vaikutusta oppimiseen. Oppimisympäristöjen työväliteitä ei ole tarkoitettu tai suunniteltu tukemaan oppimista erityisiä harjaantumisohjelmia lukuun ottamatta. (Häkkinen ym. 2020, 218.)

Tiedonkeruu on enenevässä määrin hajallaan eri medioissa. Oppilailta vaaditaan informaatiolukutaitoa. Informaatiolukutaito tarkoittaa sitä, että oppilas pystyy hakemaan tietoa eri lähteistä ja arvioimaan tietoa ja sen oikeellisuutta. Oppijan pitäisi myös pystyä luomaan uutta hankkimiansa tietojen avulla. (Kangas & Mäkelä 2019, 12.) Tämä saattaa olla monille oppijoille haastavaa. Oppimisympäristöjen muuttuessa verkko-opiskelu lisääntyy. Uusissa oppimisympäristöissä kirjallisuus on pitkälti sähköisessä muodossa e-kirjoina ja muu tieto hajallaan verkkosivuilla erilaisissa raporteissa, artikkeleissa, uutismediassa ja muissa lähteissä. (Kangas & Mäkelä 2019, 13.)

Lähteiden käyttö ei kuitenkaan johda välttämättä siihen, että oppilaan informaatiolukutaito kehittyisi. Sloveniassa on tutkittu yliopisto-opiskelijoiden käyttämiä tietolähteitä. Tutkimuksen mukaan monet heistä käyttivät apuna esimerkiksi Googlea sen helppouden vuoksi. Monipuolinen tiedon arviointi jäi puutteelliselle tasolle (Kangas & Mäkelä. 2019, 12.)

Oppimisympäristöjen digitalisoinnin mahdollisuudet riippuvat pitkälti tulevaisuudessa siitä, kuinka digimaailma pystytään toteuttamaan mielekkääksi kaikille oppijoille. Myös niille, joilla on vaikeuksia oppimisessa. Tätä vaikeuttaa nykyinen ajattelumalli siitä, että digitaalisen oppimisen pitäisi olla viihteellistä. Viihteellisyydellä ei kuitenkaan saada välttämättä aikaiseksi ymmärrettävään opiskeluun tähtääviä käytänteitä. (Häkkinen ym. 2020, 218.)

Opiskelu digimaailmassa vaatii opiskelijalta omatoimisuutta ja ajanhallintaa. Omasta kokemuksesta tiedän, että opiskelija tarvitsee seurantaa myös oppilaitoksen taholta. Opiskelun suorittaminen pelkkänä verkko-opiskeluna vaatii myös taitoa luoda itselle aikataulu opiskelun etenemiselle. Avun kysyminen ei välttämättä ole helppoa tai tiedon saaminen kestää. Itsesäätely ja motivaatio korostuvat, kun oppimisympäristöt ovat haasteellisia ja vaativat hyviä tiedonkäsittelyn taitoja. (Häkkinen ym. 2020, 219.)

Tutkimuksissa on myös havaittu, että opiskelijoiden tietotekniset taidot eivät ole opiskelun vaatimalla tasolla. Jos taidot ovat heikot se saattaa johtaa opiskelun keskeyttämiseen. Varsinainen opiskelu tuntuu haasteelliselta opiskelutaitojen puuttuessa. Pelkkä opetuksen siirtäminen verkkoon ei yksistään riitä vaan se vaatii taitoja tukevaa opetusta. Taidot eivät kehity harjoittelematta. (Kangas & Mäkelä. 2019, 14; Häkkinen ym. 2020, 219.)

Yhteiskunnan muuttuessa yhä digitaalisempaan suuntaan tietoa on koko ajan saatavilla. Oikean tiedon erottaminen esimerkiksi valemediasta käy yhä hankalammaksi. Tiedon hallinta vaikeutuu. Algoritmit, joita mm. hakukoneet ja sosiaalinen media käyttävät, pystyvät taltioimaan liikkeemme tarkasti ja tuottamaan saamiensa tietojen perusteella meille informaatiota. Tämä saattaa yksipuolistaa maailmankuvaa, koska esimerkiksi hakukoneet tarjoavat algoritmeihin perustuvia hakutuloksia. (Kangas & Mäkelä. 2019, 14-15.)

3.2 Lukeminen digimaailmassa

Internetympäristö on tuonut uusia vaatimuksia lukutaidolle. Lukija tarvitsee useita erilaisia luku-, kirjoitus-, ja tekstitaitoja. (Ahvenainen & Holopainen. 2014, 52.) Perinteisen lukutaidon rinnalle on tullut käsite monilukutaito. Tämä tarkoittaa sitä, että entisen peruslukutaidon lisäksi pitää hallita myös media-, tietotekniikka-, verkostojen ja digitaalinen lukutaito. (Ahvenainen & Holopainen. 2014, 52.)

Medialukutaito tarkoittaa esimerkiksi sähköpostien lukuun, tietoverkkojen keskusteluihin ja tiedon hakuun liittyviä taitoja. Tietotekniset taidot taas tarkoittavat tietokoneen hallintaan liittyviä asioita. Tällaisia ovat muun muassa erilaisten ohjelmien asennukset, kansiohierarkian hallinta ja muu perushallinta. Verkostojen lukutaidolla tarkoitetaan kykyä etsiä tietoa eri lähteitä käyttäen. Digitaalisen lukemisen taito vaatii äänen-, kuvan- ja tekstinkäsittelytaitoa. Keskeistä on, että lukija hallitsee keskeisten alustojen toiminnan. (Ahvenainen & Holopainen ym. 2014, 52-53.)

Se mitä päivittäin luemme, on paljolti digitaalisessa muodossa. Yleisin digitaalinen oppimateriaali on pdf-muotoinen kirja. (Mikkilä-Erdmann 2017, 18.) Luemme erilaisia tietotekstejä, viihdettä, uutisia, sosiaalisen median tekstejä. Tämän lisäksi e-kirjat ja e-artikkelit ovat opetuksen tukena. Perinteistä lukemista on tutkittu jo sata vuotta, mutta digitaalisen lukemisen tutkimusta ei vielä paljonkaan ole. Lauren M Singer ja Patricia A Aleksander (2017) ovat tutkineet lukemista paperilta sekä näytöltä. Tutkimuksessa testattiin aloittelevien ja kokeneiden lukijoiden lukemisen sujuvuutta. Ikäryhmässä 5-6-vuotiaat suurta eroa ei ollut, mutta sen sijaan lukioikäisten ja yliopisto-opiskelijoiden paperilta lukeminen ja ymmärtäminen osoittautui tehokkaammaksi ja helpommaksi. (Häkkinen ym. 2020, 210.)

Digitaalisessa maailmassa on mahdollista käyttää myös ns. hypertekstejä lineaaristen sijaan. Lineaariset tekstit eroavat Hyperteksteistä siten, että lineaarisessa tekstissä lukeminen tapahtuu sivuja kääntämällä yleensä loogisessa järjestyksessä, kun taas hyperteksteissä asiat ovat linkitetyissä muodoissa. Jokaisen linkin takana on jokin asiakokonaisuus. (Suominen ym. 2011, 88; Häkkinen ym. 2020 210). Hypertekstien käyttö lisää opiskelun monimuotoisuutta. Lukija voi edetä tekstissä kiinnostuksensa mukaan klikkaamalla linkkejä ja siirtymällä tällä tavoin eri aihealueisiin muodostaakseen itselleen täällä tavoin oman opintokokonaisuuden. (Suominen ym. 2011, 88.)

Lawles ja Kulikowitch havaitsivat tutkimuksessaan (1996), että hyperteksteistä oppivat parhaiten sellaiset opiskelijat, jotka keskittyvät asiasisältöihin ja etenevät loogisesti. Mikäli eteneminen oli poukkoilevaa, niin tulokset olivat heikompia. Tästä voi tehdä johtopäätöksen, että vaikka hypertekstit antavat joustavuutta lukemisen etene- miseen, sillä voi olla oppimisen kannalta heikentävä vaikutus. Monet yksilölliset taidot

kuten hahmotuskyky, vähäinen tieto asiasta, heikko itsesääätely ja työmuistin kuormittuminen saattavat vaikeuttaa hypertekstien lukemista. (Häkkinen ym. 2020, 210.) Myös hyvä lukutaito edesauttaa hypertekstien lukemista. (Suominen ym. 2011, 90).

Internetlukeminen vaatii lukijalta hyvää itseohjautuvuutta. Nettilukemista pidetään tutkivana prosessina. Tästä johtuen lukijan pitäisi omata seuraavat taidot:

- 1) Taito asettaa kysymyksiä, jotka ohjaavat lukemista
- 2) Tiedonhakutaitoja
- 3) Taito arvioida tekstien luotettavuutta
- 4) Taito laatia synteesi useiden tekstien pohjalta
- 5) Taito kertoa muille oppimansa asiat

Näiden taitojen opettelu vaatii lukijalta pitkäjänteistä toimintaa sekä kykyä tarkkailla ja säädellä omaa toimintaansa. (Häkkinen ym. 2020, 211.)

Vaikka digilukeminen vaatikin edellä mainittuja taitoja, peruslukutaidon merkitys korostuu. Hyvät perustaidot niin luetun ymmärtämiseen kuin lukunopeuteenkin auttavat löytämään ja hallitsemaan tietoja.

Jyväskylän yliopiston eSeek hankkeessa (2017) tutkittiin kuudesluokkalaisten lukemista internet ympäristössä. Tutkimuksen perusteella heikot lukijat selvisivät huominnon myös internetlukutehtävistä. Tehtävässä menestymisessä luetun ymmärtämisellä oli enemmän merkitystä kuin lukemisen sujuvuudella. Hitaatkin lukijat saattoivat ymmärtää tekstin sisällön kohtuullisen hyvin. Hitaat lukijat eivät kuitenkaan aina ehdi lukea kaikkea, joten kaikkea tarvittavaa tietoa he eivät välttämättä kerkeä saamaan. Tutkimuksessa havaittiin myös, että hyvätkään lukutaidot eivät välttämättä takaa hyviä digilukutaitoja. Tekstien tiedon arviointi ja oikeellisuus on vaikeaa kaiken ikäisille lukijoille. (Häkkinen ym. 2020, 212.)

3.3 Digitaalisen lukemisen vaikeudet

Lukemisen vaikeus ilmenee yleensä hitaana ja työläänä lukemisena. Osittain tämä johtuu tekstin visuaalisesta havainnoinnin puutteesta. Puutteita esiintyy tutkimusten mukaan noin kolmanneksella lukijoista, joilla on lukivaikeuksia. Myös työmuistissa saattaa olla puutteita. (Häkkinen ym. 2020, 213-214.) Työmuistin osuus on tärkeä osa-alue lukemisen ymmärtämistä. Tarvitsemme työmuistia lukemisen ja kirjoittamisen opettelemiseen. Lukeminen perustuu havaintoihin sanoista ja numeroista, joita säilömme

työmuistiin lyhyeksi aikaa. Muistissa asia viipyy vain 20-30 sekuntia ja sinne mahtuu vain 5-8 yksikköä tietoa kerralla. Jos työmuistia häiritään ja keskittyminen herpaantuu, työmuisti ei välttämättä toimi tarkoitetulla tavalla. (Ahvenainen & Holopainen. 2014, 41-43.)

Lukemista saattaa tutkimusten mukaan helpottaa rivinvälien pidentäminen ja rivin pituuksien lyhentäminen. Yksittäiset sanat erottuvat näin helpommin lukijalle, jolla on vaikeuksia hahmottaa sanoja. Suurin ja keskeisin pulma sanatunnistuksessa on hitaus. Hitaus vie tarkkaavaisuudelta resursseja ja lukemisen ymmärtäminen vaikeutuu. (Häkkinen ym. 2020, 213-214.)

Lukemisen vaikeuteen auttaa harjoittelu. Tämä vaikeus on rasite, mutta ei este digitaalisten taitojen opettelulle. Yleisesti luullaan, että lukemisen vaikeuteen auttaa visuaalinen aineisto. MacFarlanen (2012) ja Beachamin ja Atyn (2006) tekemän tutkimuksen mukaan näin ei kuitenkaan ole. Uusin ratkaisu, jolla on saavutettu hyviä tuloksia ovat opetusvideot, joissa asiat esitetään suullisesti kuvin ja videomateriaalin avulla tuettuna. Tulokset ovat olleet lupaavia. (Häkkinen ym. 2020, 214.)

Heikon lukutaidon lisäksi muutkin oppimisvaikeudet voivat heikentää internetlukemista. Tällaisia vaikeuksia voivat olla esimerkiksi tarkkaavaisuuden ylläpitämien ja puutteet toiminnanohjauksessa. Tämä tarkoittaa, että lukija lukee esimerkiksi ainoastaan otsikot tai otsikon ja osan sisällöstä. Loppu sisältö jää lukematta ja teksti ymmärtämättä. (Häkkinen ym. 2020, 215.)

Digitaaliset oppimisympäristöt on tuoneet harhakäsityksen siitä, että ne olisivat suoraan valmiita opetuskäyttöön. Oppimisympäristöjen opetuskäyttö vaatii opettajalta hyviä pedagogisia taitoja. Ympäristöjen pedagoginen potentiaali onkin se, miten ne pystytään valjastamaan mielekkääseen käyttöön. Opetusalustoja ei kuitenkaan pitäisi käyttää ainoastaan viihteellisiin tarkoituksiin vaan niiden tulisi palvella ymmärtävään oppimiseen tarkoitettuja käytänteitä. Parhaimmillaan digitaaliset ympäristöt antavat opettajalle välineitä ja oppijalle mahdollisuuksia kehittää ajatteluprosesseja kuten käsitteiden välisten suhteiden ja niiden yhdistämisen ymmärtämisen taitoja. Yhteisölliset harjoitteet kuten yksin ja ryhmässä työskentely pitäisi integroida osaksi toimintaa. Tällöin jokainen oppija osallistuu omalla panoksellaan yhdessä tehtävään työhön. (Häkkinen ym. 2020, 218-219.)

3.4 Luetun ymmärtämisen vaikeudet

Lukemisen tavoitteena on ymmärtää lukemaansa. Kun ymmärrämme kieltä, niin se auttaa meitä oppimaan ja tuntemaan asioita. Jotta pystymme tähän, on meidän ymmärrettävä tekstistä sanat ja kieli. Kielellisellä ymmärtämisellä tarkoitetaan puhutun kielen ymmärtämistä. Jos tässä on puutteita, lukemisessakin on yleensä puutteita. Se mitä kuulemme, taltioituu muistiimme eikä siihen yleensä voi palata, ellei sitä ole taltioitu. Toki käytämme tässä ympäristöstämme saatavia vihjeitä. Luettavaan taas voi yleensä aina palata ja sitä voi silmäillä. Molempien taustalla on samoja tekijöitä kuten muisti, sanavarasto, päättelytaito ja oma ymmärrys, valvonta ja arviointi sekä säätely. Varhaiset kielelliset valmiudet ennustavat lukusujuvuutta ja luetun ymmärtämistä. Tutkimuksissa on kuitenkin havaittu, että nämä vaikeudet eivät kuitenkaan ole aina päällekkäisiä. (Lerikkanen & Torppa 2020, 290-291.)

Lukeminen saattaa olla hidasta, mutta lukija ymmärtää tekstin hyvin. Tällöin kyseessä on dysleksia. Jos taas lukija lukee nopeasti mutta ei ymmärrä lukemaansa on kyseessä hyperleksia. (Lerikkanen & Torppa. 2020, 292.)

		Kielen ymmärtäminen	
		Vaikeuksia	Hyvät taidot
Lukusujuvuus	Vaikeuksia	Laajat lukemisen vaikeudet	Hidas lukija (dysleksia)
	Hyvät taidot	Luetun ymmärtämisessä vaikeuksia (hyperleksia)	Hyvä lukija

Lukutaidon yksinkertainen malli ja lukijaryhmät (Gough & Tunmer, 1986)

Luetun ymmärtämisen vaikeudet, yleensä yhdessä lukemisen sujuvuuden kanssa, eivät kuitenkaan aina ole päällekkäisiä. On vaikea ymmärtää tekstiä, jos sanantunnistus ei pelaa. Hyvin hidas lukeminen voi olla työlästä siitäkin syystä, että työmuisti ei riitä.

Tämä tarkoittaa sitä, että tekstin asia unohtuu ennen kuin lukija pääsee virkkeen loppuun. Myös tekstin rakenne ja sisältö saattaa vaikuttaa sen ymmärtämiseen. (Lerkkanen & Torppa. 2020, 292-293.)

Jos asia kiinnostaa, se on lukijalle ymmärrettävämpää, vaikka teksti on haastavaa. Olen ainakin itse kokenut asian näin. Kirja, joka ei kiinnosta, on huomattavasti työlämpi lukea, kuin sellaista, jonka tarina vie mennessään.

Taitavat lukijat erottuvat heikommista lukijoista. Taitava lukija suhtautuu tekstiin aktiivisesti. Hän on jo etukäteen aktivoinut mielensä hakemaan tekstistä hakemaansa tietoa ja informaatiota. Löytäessään sen hän pystyy omaksumaan sen ja painamaan mieleensä. Lukija myös tekee mielessään yhteenvetoa ja yhdistelee lukemiansa asioita. Usein taitava lukija alleviivaa ja korostaa tekstistä löytämiään asioita tai tekee niistä muistiinpanoja. (Lerkkanen & Torppa. 2020, 294.)

3.5 Kirjoittamisen vaikeudet

Kirjoittaminen on tuottavaa, luovaa toimintaa, joka on sidoksissa kirjottajan ominaisuuksiin, tilanteeseen, tehtävän luonteeseen ja ympäröivään kulttuuriin. Kirjoittaminen on omien ajatusten tuomista paperille. Siksi kirjoittaminen on tärkeää. (Ahvenainen & Holopainen 2014, 66.)

Käsin kirjoittaminen on vähentynyt digitaalisten ympäristöjen lisääntymisen myötä. Nykyään ei käsin kirjoitettuja kirjeitä enää juurikaan kirjoiteta. Tilalle on tullut sosiaalisen median eri muodot kuten Facebook, Twitter ja erilaiset blogit. Kirjoittaminen ei sinällään ole vähentynyt, vaan se on muuttanut muotoaan. Nykyään lähetetään tekstiviestejä, käytetään Snapchatia ja Instagramia sekä muita viestintäalustoja. Näitä käyttää nuoret sekä vanhat. Kirjoitukset ovat lyhyitä, korkeintaan muutamia lauseita. (Lerkkanen & Ahonen & Ketonen & Leppänen 2020, 308-309.)

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen selvityksen (2015) mukaan lähes kaikki yläkoululaiset ilmoittivat kirjoittavansa tekstiviestejä. Digitaalinen kirjoittaminen lisääntyy ja on tärkeää tietää miten tämä vaikuttaa kirjoittamiseen ja muihin kognitiivisiin taitoihin. Käsin ja näppäimistöltä kirjoittaminen ovat hyvin erilaisia tekniikoita. Käsin kirjoittamista ohjaa visuumotorinen prosessi, joka tarkoittaa käden ja silmän

yhteistyötä. Näppäimistöltä kirjoitettaessa kirjoittaminen perustuu siihen, että kirjoittaja tietää missä kohtaa mikin kirjain sijaitsee näppäimistöllä. (Lerkkanen ym. 2020, 308-309.)

Tutkimuksissa ei ole osoitettu, että näppäimistöltä kirjoittaminen olisi tehokkaampaa käsin kirjoittamiseen verrattuna. Monet tutkimukset puhuvat käsin kirjoittamisen puolesta. Kirjoittamisen opetteluvaiheessa käsin kirjoittaminen näyttäisi edesauttavan kirjainten tunnistusta ja lukemaan oppimista paremmin kuin näppäimistöltä kirjoittaminen. Käsin kirjoittaessa aivoihin syntyy muistijälkiä, jotka edesauttavat oppimista ja kirjainten muistamista. (Lerkkanen ym. 2020, 309-310.)

Suomalaisessa yliopisto-opiskelijoita koskevassa tutkimuksessa *Can you put finger on it?* (Frangou ym. 2018) verrattiin opiskelijoiden käsin ja näppäimistöltä kirjoitetun välistä eroa sanellun tekstin säilymisestä muistissa. Havaintona oli, että käsin kirjoitetun tekstin muistaminen oli tarkempaa, kuin koneella kirjoitetun. Opiskelijat myös muistivat asian sisällön pidempään. Saman suuntaisia tuloksia on saatu muissakin tutkimuksissa. (Lerkkanen 2020, 310). Vaikka digimuotoinen kirjoittaminen yleistyy, on kuitenkin tärkeää, että käsin kirjoitusta osataan jatkossakin.

Jos halutaan selvittää kirjoittamisen virheettömyyttä sekä myös kielellisiä ja rakenteellisia valmiuksia paras tapa testata on sanelukirjoitus. Sanelukirjoitus voidaan toteuttaa käyttäen apuna yksittäisiä sanalistoja, kirjoittamalla kokonaisia lauseita tai kirjoittamalla lauseesta tietty sana. Testi voidaan myös tehdä sanelemalla kertomus. Tuotosten perusteella voidaan arvioida mahdollisia kirjoittamiseen liittyviä vaikeuksia. (Ahvenainen & Holopainen 2014, 90.)

Olen opettaessani havainnut, että koneella kirjoittaminen on osalle oppilaista melko hidasta. Luottamusmiehet eivät ole tottuneet kirjoittamaan ja lukemaan tekstejä. Tämä johtuu pitkälti koulutus pohjasta sekä myös työtehtävistä teollisuusaloilla. Esimerkiksi Murikkaopiston Paikallisen sopimisen kurssilla, jolla kirjoitetaan koneella, kirjoittamisen työläyden huomaa hyvin. Lauseiden puristaminen paperille tuottaa vaikeuksia osalle opiskelijoista.

Sujuva koneella kirjoittaminen vaatii kirjoittajalta kymmensormijärjestelmän hallintaa. (fi.wikipedia.org 2020). Järjestelmän opettelu vaatii harjoittelua ja pitkäjänteisyyttä, jotta muistijälki kirjainten sijainnista näppäimistöllä muodostuu. Ilman hyvää

koneella kirjoittamisen hallintaa kirjainten etsimiseen menee paljon aikaa ja kirjoittaminen ei etene sujuvasti. Tämä vaikeuttaa tekstin tuottamista ja on siten este tehtävien teolle.

4 OPISKELU VERKOSSA

4.1 Oppimisympäristö

Mitä tarkoitetaan oppimisympäristöllä? Kirjassa Oppimisen ohjaus verkossa Wilsonin (1996) esittämä määritelmä oppimisympäristöstä. (Manninen 2003, 28)

”Oppimisympäristö on paikka tai yhteisö, jossa ihmisillä on käytössään erilaisia resursseja, joiden avulla he voivat oppia ymmärtämään erilaisia asioita ja kehittämään mielekkäitä ratkaisuja erilaisiin ongelmiin.” (Wilson 1996, 3)

Oppimisympäristöjä on monenlaisia. Oppimisympäristö voi olla fyysinen tai virtuaalinen tila, joka on vuorovaikutteinen oppimista tukeva yhteisö. Fyysisellä tilalla tarkoitetaan yleensä luokkahuonetta tai luentosalia. Virtuaalisella ympäristöllä sitten taas tietotekniikkaa ja viestintäteknikan hyväksikäyttöä opetustilanteessa. Kummassakin tapauksessa opettajalla on oppimisalusta käytössään, joko luokka tai verkko. Oppimisympäristökäsitteellä tarkoitetaan myös muutosta, jota tapahtuu perinteisen luokkaopetuksen siirtyessä enenevässä määrin virtuaalisiin opetusympäristöihin. (Manninen 2003, 28; Syrjäkari 2007, 16-18.)

Tietoverkkopohjainen oppimisympäristö on Internetissä sijaitseva www-sivusto tai jollekin verkossa sijaitsevalle oppimisalustalle rakennettu kokonaisuus (Syrjäkari 2007, 17). Ympäristö on tarkoitettu tukemaan opiskelijan tai opiskelijaryhmän oppimista. Oppimista tukee tieto- ja viestintäteknikka, jonka toteuttamiseen tarvitaan laitteet, ohjelmistot sekä tila, jossa kaikki tapahtuu. Oppimisympäristö hajautetaan verkkopalveluksi, joka toimii edellä mainituilla www-sivustoilla. Verkossa tapahtuva opiskelu on ajasta ja paikasta vapaa. Verkko-opiskelu myös mahdollistaa opiskelun monesta paikasta, jopa maan rajojen ulkopuolelta. Tämä tuo joustavuutta opiskeluun. (Manninen 2003, 28; Syrjäkari 2007, 17.)

Verkkoalustat voivat olla avoimia tai suljettuja oppimisympäristöjä. Avoimet ympäristöt ovat kaikille tarkoitettuja, vapaasti käytössä olevia ympäristöjä. Suljetut ympäristöt

taas ovat oppilaitosten tai muiden vastaavien toimijoiden ylläpitämiä. Nämä ympäristöt vaativat yleensä käyttäjätunnuksen ja salasanan kirjautumiseen. Usein nämä ovat myös maksullisia.

Etäopetus, josta käytetään myös nimeä monimuoto-opetus, otettiin käsitteenä käyttöön 1980-1990 lukujen taiteessa. Monimuoto-opetuksella haluttiin yhdistää kaksi opetusmuotoa, verkko- ja lähiopetus. (Syrjäkari 2007, 19.) Opetusmuoto on nykyään suosittu. Se mahdollistaa sulautuvan opetuksen hyödyntäen verkon vuorovaikutusmahdollisuuksia viestintävälineiden ja työalustojen kautta. Opetukseen voidaan myös yhdistää erilaisia opetusmenetelmiä, työharjoitteluja, ryhmitöitä ja luentoja. (Syrjäkari 2007, 19.)

4.2 Verkko-opetus

Verkko-opetus opettamisen muotona tarkoittaa sitä, että opettaja ja oppilaat ovat yhteydessä toisiinsa verkon välityksellä tietokonetta ja verkkoyhteyttä apuna käyttäen. Opiskelija on opetuksen keskiössä. Verkko-opetusta ei siis ole lähiopetus, vaikka siinä käytettäisiinkin apuna sähköpostia tai jaettaisiin materiaalia sähköisesti. (Syrjäkari 2007, 20.)

Verkko-opetuskäsite sisältää kolme astetta: (Syrjäkari 2007, 21).

- Verkkotuettu lähiopetus sisältää pääosin normaalia luokkaopetusta, joka on osin siirretty verkkoon. Verkossa sisältönä voi olla osa opetusmateriaalista, verkkokeskustelualue, luentorunko tms. (Syrjäkari 2007, 22.)
- Monimuotoinen verkko-opetus sisältää vähemmän lähiopetusta. Opetus toteutetaan videoiden avulla ja opiskelu yleisesti sisältää paljon verkossa työskentelyä. (Syrjäkari 2007, 22).
- Puhdas verkko-opetus ei sisällä ollenkaan lähiopetusta. Kaikki materiaali, luennot ja tehtävät ovat saatavilla verkossa (Syrjäkari 2007, 22).

Verkko-opetus voi olla muodoltaan vaihtelevaa ja vuorovaikutteista. Vuorovaikutus tapahtuu suurelta osin kirjoittamalla tai lukemalla. Myös video ja muut äänioppimateriaalit ovat yleistymässä opetuksen apuvälineinä. (Syrjäkari 2007, 21). Toimivaa verkko-opetusta ei saa aikaiseksi siirtämällä vanhat Power Point-esitykset verkkoon, vaan jo

heti alkuun pitää miettiä, mitä sisältöä eri kohderyhmälle tarjotaan ja miten he hyötyvät siitä (Suominen ym. 2011, 16).

4.3 Verkkoympäristöt

Verkko-oppimisympäristöt rakennetaan aina jollekin alustalle. Tätä kutsutaan tekniseksi ympäristöksi. Valmiita ympäristöjä on tarjolla useita. Näitä ovat esimerkiksi Moodle, Peda.net ja Optima. Alustat yleensä tarjoavat opettajalle valmiit työkalut verkkokurssin toteuttamiseen. Tällainen työkalu on esimerkiksi hypertekstiominaisuus, jolla voidaan jakaa oppimateriaalit ja ohjeet. Lisäksi alustoissa on myös työkalut äänen jakamiseen sekä ryhmätyöskentelyyn. Alustalle voi palauttaa tehtävät ja tehdä mahdolliset tentit. (Manninen 2003, 28; Syrjäkari 2007, 22; Suominen & Nurmela 2011, 14.)

Näiden alustojen sijasta voi käyttää myös muita verkkotyökaluja. Tällaisia ovat esimerkiksi Skype, Messenger ja uutena ohjelmana Teams. Osa verkkotyökaluista on käyttäjille maksullisia ja osa ilmaisia. (Suominen & Nurmela 2011, 14.) Muitakin opetuskäyttöön ja viestintään soveltuvia työkaluja löytyy markkinoilta. Tällainen on muun muassa Facebook. (Suominen ym. 2011, 14.)

Virolaiset tutkijat Kairit ja Priit Tammets ja Mart Laanpere ovat tutkineet sosiaalisen median käyttöä korkeakoulutuksessa. He ovat esitelleet neljä skenaariota sosiaalisen median vaikutuksesta korkeakouluopetukseen. Kahdessa ensimmäisessä skenaariossa sosiaalinen media ja oppimisalustat sulautuvat yhteen. Kahden radikaalimman skenaarion mukaan oppimisalustat häviävät ja oppilaat yhdessä opettajan kanssa kokoavat sosiaalisen median työkaluista oppimisympäristön. Tutkimuksen mukaan on lisäksi mahdollista, että opiskelijat ja opettajat tekevät kokonaan oman oppimisympäristön. (Suominen ym.2011, 16.)

5 OPISKELUVALMIUDET LUOTTAMUSTEHTÄVISSÄ

5.1 Luottamusmiehen osaaminen

Luottamusmies tarvitsee yrittäjämäistä oman osaamisen tunnistamista, taitoa oman osaamisen näkyväksi tekemiseen sekä osaamisensa sisäiseen ja ulkoiseen myyntityöhön. Tavoitteet tulee osata myydä: edustettaville, työnantajalle, ammattiliitolle ja

muille suhdeverkkoon kuuluville. Luottamusmiehen on tiedostettava oma osaamisensa ja tarpeensa kehittymiseen. Luottamusmiehen tulisi olla tehtävään soveltuva henkilö, jota arvostetaan koko suhdeverkoston eri toimijoiden taholta. (Miettinen 2019, 108.)

Luottamusmies on työntekijöiden edustaja työehtosopimusten ja lainsäädännön tulkintoihin liittyvissä asioissa. Luottamusmieheltä vaaditaan myös sosiaalisia taitoja. Työpaikan ristiriitatilanteet ja riita-asiat vaativat neuvokkuutta ja hyviä ongelmanratkaisutaitoja. Neuvottelutilanteissa sosiaaliset taidot korostuvat. Luottamusmieheltä vaaditaankin tilannetajua ja ratkaisuhalukkuutta asioiden eteenpäin viemiseen. Koulutuksella näitä taitoja voidaan vahvistaa. Ammattiyhdistyskoulutuksessa, joka usein on internaattikoulutusta, luottamusmies tapaa muita kollegoita. Tämä on tärkeää vertaisoppimista. (mukaillen Miettinen 2019.)

Teollisuusliiton Murikkaopistolla luottamusmiehille on tarjolla useita kursseja, joilla voi vahvistaa osaamistaan. Peruskoulutusjakso sisältää työlainsäädäntöön ja työehtosopimukseen liittyvää koulutusta. Peruskoulutusjaksolla opiskellaan myös yrityksen talouden ja muuhun työpaikan kehittämiseen liittyviä asioita. Täydentävää koulutusta on tarjolla lähes jokaiselle osa-alueelle, joita tehtävässä tarvitaan. Verkkokoulutusta ei Murikka-opistolla vielä ole tarjolla.

5.2 Luottamusmiehen opiskeluvalmiudet

Useissa työehtosopimuksissa on sovittu luottamusmiehen koulutusoikeudesta. Melkein kaikille luottamusmiehille peruskoulutus on työnantajan tukemaa koulutusta. Työnantajan tuki tarkoittaa sitä, että työnantaja maksaa palkan koulutusajalta. (TT-SAK yleissopimus. 1997, 4.) Teollisuusliiton tutkimusyksikön tutkimuksessa luottamusmiehistä 40% käy peruskurssin ja 20% jatkokurssin. (Saviluoto 2018) Osallistumisesteet koulutuksiin ovat yleensä tuotannolliset tilanteet työpaikoilla tai puutteelliset tiedot koulutusmahdollisuuksista.

Koulutukseen pääsyssä on myös muita ongelmia. On työpaikkoja, jossa työnantajat määrittävät luottamusmiehen koulutustarpeet. Näin tapahtuu esimerkiksi silloin, kun työpaikalla on pääluottamusmies ja osaston luottamusmiehiä sekä näiden varamiehiä.

Näissä tapauksissa työnantaja katsoo, että varamiesten koulutustarpeet eivät ole samanlaisia, kuin varsinaisten luottamusmiesten. Näistä oikeuksista on kuitenkin yleisesti sovittu työehtosopimuksilla. (Kukkola 2018, 128-129.)

Verkko-opiskelun mahdollisuuksia on pohdittu opistolla useasti. On pohdittu sitä, pitäisikö opiskelua olla myös mahdollista suorittaa ajasta ja paikasta riippumatta ja mitä se opiskelijoilta vaatisi, jotta se saadaan tehokkaasti toteutettua. Opiskelijalta se vaatii ainakin ajankäytön hallintaa, vastuullisuutta ja itseohjautuvuutta. Työajan jälkeen tapahtuva opiskelu on aina raskasta ja vie aikaa. Opiskelu vaatii halua opiskella omalla ajallaan ja kustannuksellaan työtehtävässä tarvittavia asioita. Työnantaja ei tällä hetkellä tue verkko-opiskelua.

Medialukutaito ja kirjoitustaito korostuvat verkko-opiskelussa. On osattava löytää oikea tieto oikeista lähteistä. Kirjoitustaitoa tarvitaan dokumenttien tuottamisessa verkkoon. (Kalliala 2002, 35.)

Verkossa on myös vuorovaikutusta. Käyttötaidot laitteisiin, jotka tuottavat kuvallista ja sanallista viestintää edesauttaa verkossa opiskelua. Tämä vaatii teknisen ympäristön, jolla viestintää voidaan toteuttaa mm. verkkoyhteyden. Opiskelijalla tulisi olla valmiudet käyttää verkkoympäristössä tarvittavia ohjelmia. Lisäksi edellisten lisäksi nykyisten viestintäkanavien hallintaa kuten sähköposti sekä kuvaan ja ääneen liittyvät ohjelmat asetuksineen. (Kalliala 2002, 41-43.)

6 OPPIMISVAIKEUDET

6.1 Ongelmia ja haasteita oppimisessa

Teollisuusliiton luottamusmiehet ovat usein vähemmän kouluja käyneitä henkilöitä. Tämä johtuu pitkälti siitä, että koulutusvaatimukset teollisuusammatteihin ovat matalat. Levyseppä, puuseppä tai kaivosmiehen tehtäviin vaaditaan yleisesti ammattikoulu tai -tutkinto, mutta monesti asiat opitaan lyhyillä ammattikursseilla, joiden kesto on muutamia kuukausia.

Luottamustehtävän ajaudutaan monesti työyhteisön tahtotilasta. Luottamusmies valitaan vaalilla. Varsinaisia koulutusvaatimuksia luottamusmiehen tehtävään ei ole. Työehtosopimuksissa valintakelpoisuuden edellytys on ammattiosaston jäsenyys. Henkilön on lisäksi oltava työpaikan työntekijä.

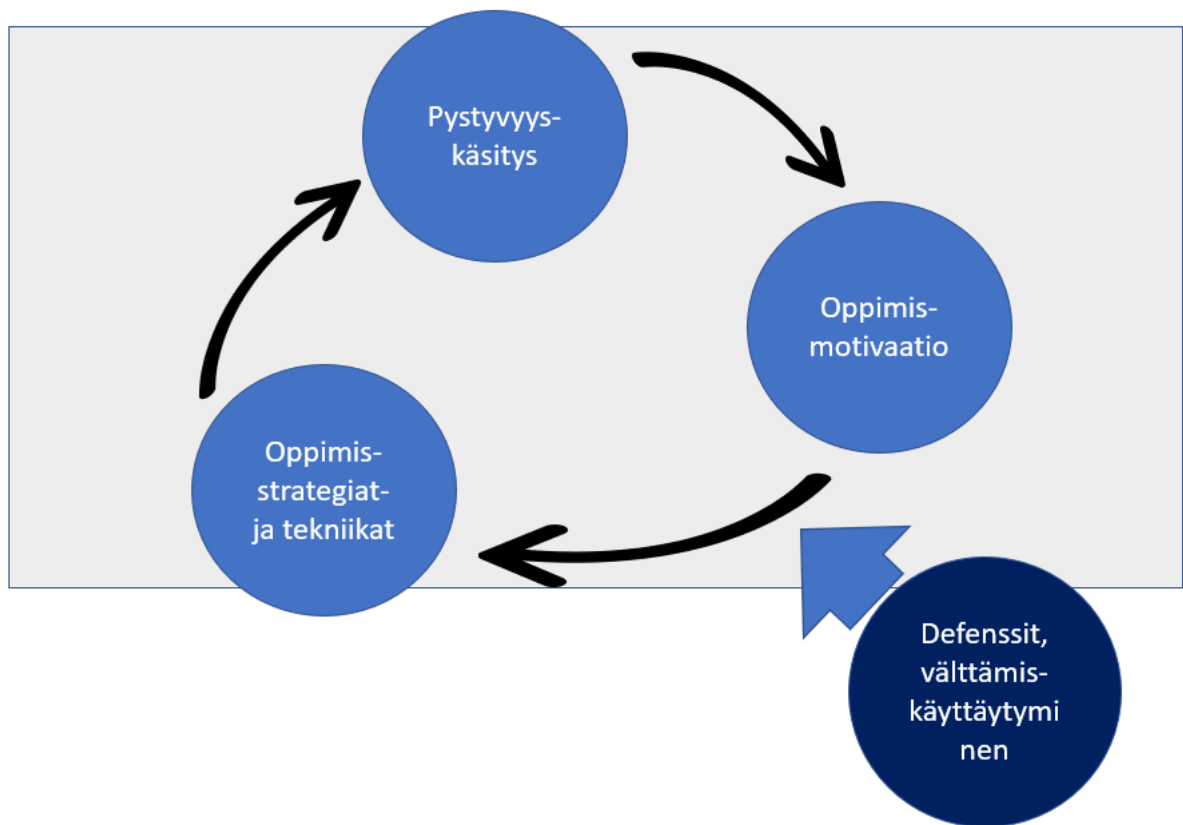
Toivottavia kelpoisuusvaatimuksia ovat työpaikan olosuhteiden ja varsinaisen työn-
teon tuntemus. Nämä eivät kuitenkaan ole vaatimuksia vaan suosituksia. (TT- SAK
yleissopimus. 1997, 13-14.)

Luottamusmiehen tehtävä vaatii jatkuvaa uusien asioiden opiskelua. Henkilön, joka
on valittu luottamusmieheksi, opiskelusta saattaa olla jo pitkä aika. Opiskelutaidot
ovat ehkä ruostuneet tai opiskelu ei ole kiinnostanut muista syistä. Tämä voi joissain
tapauksissa luoda haasteita uuden oppimiselle. Tehtävän menestyksekkäs hoito on vaa-
tivaa, jatkuvaa uuden oppimista. Perehtyminen lakien ja työehtosopimusten normis-
toon vaatii paljon opiskelua. Lisäksi luottamusmiehen on hallittava vuorovaikutustai-
dot ja tunnettava yrityksen toimintatavat sekä taloudellinen tilanne. Neuvotteluja on
paljon ja näissä tarvitaan myös runsaasti tietopohjaa vallitsevasta tilanteesta.

Aikuisopiskelu tarvitsee tukea ja positiivisia kokemuksia oppimisesta. Motivaatioteki-
jöitä, jotka herättävät halun oppia, voi olla monia. Esimerkiksi valinta luottamusmie-
heksi saattaa toimia vaikuttimena uusien asioiden oppimiseen. Luottamusmiehen teh-
tävään valitut henkilöt ovat yleensä hyvin motivoituneita, mutta heiltä saattaa puuttua
työkaluja oppia uusia asioita. Näiden puutteiden tunnistaminen on tärkeää siinä vai-
heessa, kun ollaan aloittelemassa uuden oppimista. (Nurmi 2019, 19.)

Aikuisella, jolla on oppimisvaikeuksia asiat liittyvät usein jo lapsuudessa koettuihin
vaikeuksiin koulupolulla. Varhaiset oppimiskokemukset onnistumisista ja epäonnis-
tumisista vaikuttavat vielä aikuisiälläkin. Tuolloin opitut asiat vaikuttavat itsetunnon
ja minäpystyvyyden kehittymiseen. (Nurmi, M. 2019, 7-13; Aro & Nurmi, J-E. 2020,
131.)

Aikuisen elämänkokoemusta pidetään voimavarana, mutta siitä saattaa muodostua
vahva defenssi uuden oppimiselle, jos pystyvyyksikäsitys ja itsetunto omasta oppimi-
sestä on heikko (Nurmi, M. 2019, 17).

Oppimisen pulmat (Nurmi, M. 2019, 19)

Pystyvyyssäilyksellä on selkeä kytkös motivaatioon ja itseohjautuvuuteen. Jos se on heikko, niin ihmisen oppiminen on vaikeampaa. Tämä saattaa johtaa tehtävän välttelemiseen ja motivaation laskemiseen. Esimerkiksi huonona kirjoittajana itseään pitävä oppija pyrkii välttelemään tilanteita, joissa joutuu kirjoittamaan, sillä hän jopa ahdistuu niistä tilanteista. (Nurmi, M. 2019, 18-19.)

7 TUTKIMUSTULOKSET

7.1 Miten tutkimus toteutettiin

Tutkimuksessa käytettiin määrällistä sekä laadullista tutkimustapaa. Määrällinen tutkimus toteutettiin lähettämällä valitulle kohderyhmälle sähköpostitse kutsukirje (liite 1) ja linkki, jossa he vastasivat kyselyyn. Kysely (liite 2) toteutettiin Webropol ohjelmalla. Kohderyhmän koko, eli populaatio oli 433 henkilöä, joista kahdeksan henkilön

sähköpostit palautuivat takaisin. Kyselyyn vastanneita henkilöitä oli 170. Vastausprosentiksi tuli 40%, jota voidaan pitää kattavana määränä arvioitaessa kyselyn luotettavuutta. Analysointi tehtiin Excelin pivot taulukoinnin avulla.

Laadullinen tutkimus toteutettiin haastattelemalla ammattiyhdistyskoulutusta antavien liittojen opetuksesta vastaavia henkilöitä. Haastateltavien organisaatioiden koulutuksista vastaaville henkilöille lähetettiin kutsu sähköpostilla. (liite 3) Haastatteluja tehtiin neljä kappaletta neljälle eri ammattiliitolle. Kysymykset oli laadittu valmiiksi (liite 4). Haastattelujen kesto oli 30 minuuttia.

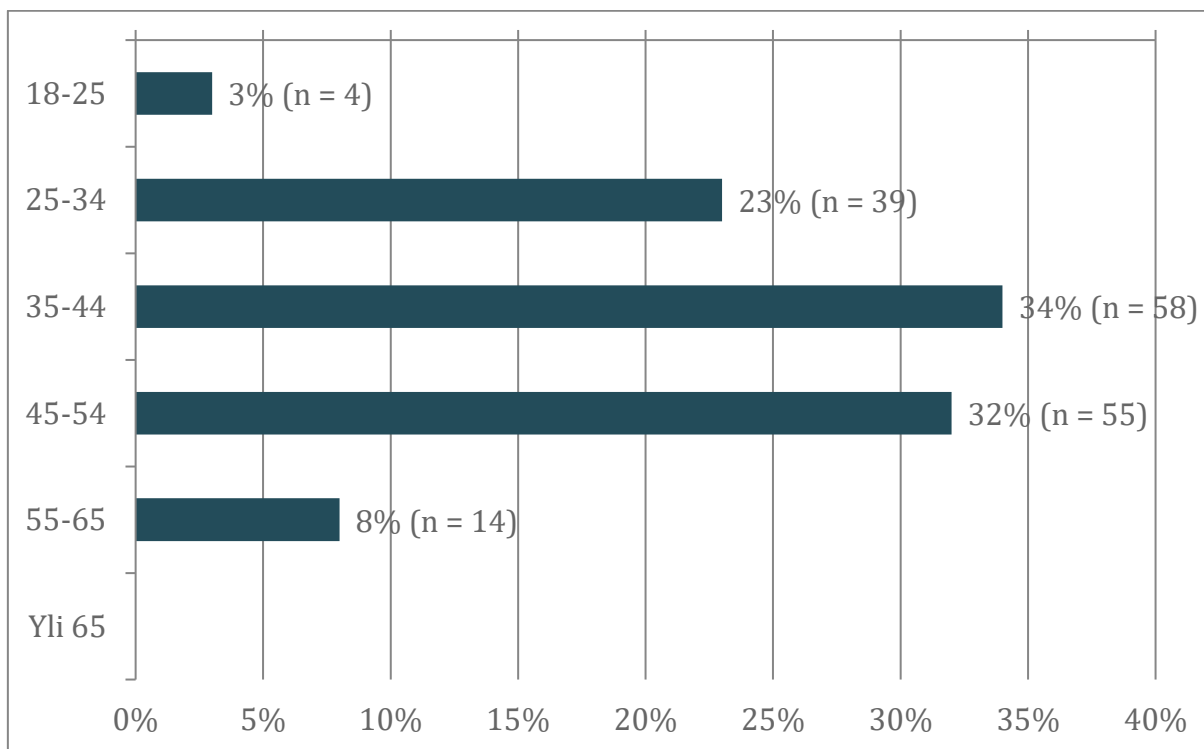
7.2 Kyselyn tulokset

Tutkimuskysymyksiin olen saanut mielestäni vastaukset. Kyselyn ja haastattelun avulla sain kattavan tiedon siitä mitä taitoja luottamusmiehillä on verkko-opiskeluun ja mitä taitoja tulisi vahvistaa, jotta luottamusmies selviytyy opinnoista. Tulosten perusteella luottamusmiehillä on melko hyvät valmiudet verkko-opiskeluun. Tietotekniset valmiudet, kuten tietokoneen käyttömahdollisuus, on lähes kaikilla kyselyyn vastanneista luottamusmiehistä. Ohjelmistojen ja viestintävälineiden hallinta on myös suurimalla osalla hyvällä tasolla. Luottamusmiehet eivät lue eivätkä kirjoita kovin ahkerasti. Näissä taidoissa oli myös kyselyn mukaan eniten puutteita. Verkko-opiskelua ei tunnettu kovinkaan hyvin, vaikka luottamusmiehet kokivat verkko-opiskeluvalmiuksiensa olevan melko hyvällä tasolla.

Vastaajia oli kaikista muista ikäluokista paitsi yli 65-vuotiaista. Alle 25 vuotiaita oli ainoastaan kolme prosenttia vastaajista. Ikäryhmään 25-34 kuului 23 prosenttia. Suurimman ikäryhmän muodostivat 35-54 vuotiaat luottamusmiehet. Heitä oli vastaajista reilusti yli puolet 66%. 55- tai yli ryhmään kuului kahdeksan prosenttia kyselyyn vastanneista. Pääluottamusmiehiä vastaajista oli 99, Osaston luottamusmiehiä 33 varapääluottamusmiehiä 29 ja osaston varaluottamusmiehiä 9.

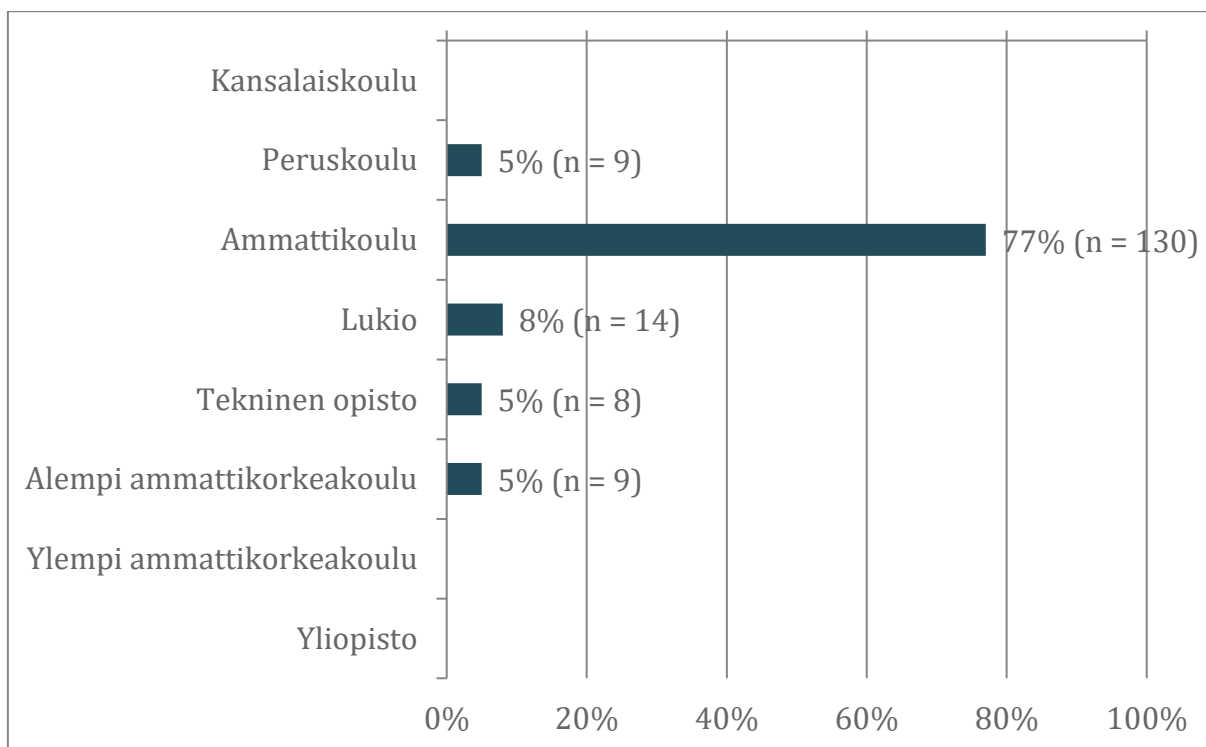
Pääluottamusmiehistä suurin kuului ikäluokkaan 45-54. Heitä oli 35. Muihin, paitsi ikäluokkiin kuului tasaisesti henkilöitä. Ero ryhmien välillä ei muodostunut merkittäväksi. Ehkä pienoinen yllätys oli ikäluokan 25-34 vuotiaiden suhteellisen iso määrä.

Naisia vastanneista oli 21 % ja miehiä 79%. Muun sukupuolisia ei tässä joukossa ollut. Jakauma noudattaa Teollisuusliiton jäsenrakennetta.

Kuvio 1. Vastaajien ikärakenne n=170

Valtaosa vastaajista oli käynyt ammattikoulun.

Kuvio 2. Vastaajien koulutustausta n=170

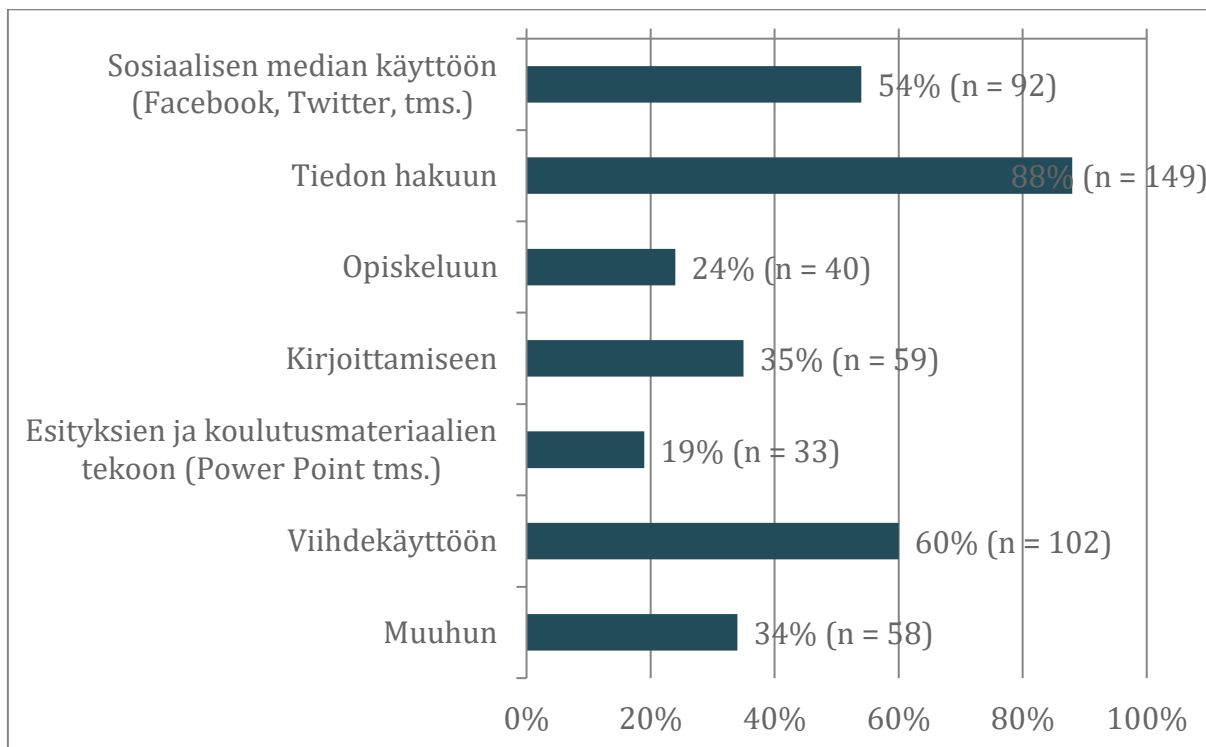
Tietokone oli käytössä kotona 92 prosentilla ja mahdollisuus käyttää tietokonetta muualla kuin kotona seitsemällä prosentilla. Yhdellä prosentilla ei ole ollenkaan mahdollisuutta käyttää tietokonetta kotona eikä muualla.

Internet yhteys oli lähes kaikilla. Ainoastaan kahdella prosentilla vastaajista ei ollut internetyhteyttä.

Kamera oli 76 prosentissa tietokoneista.

Kysymykseen siitä, kuinka usein käytät tietokonetta, vastaajista 65 prosenttia ilmoitti käyttävänsä tietokonetta päivittäin. 25 prosenttia käyttää tietokonetta viikoittain ja 5 prosenttia kerran kuussa. Saman suuruinen joukko käyttää konetta harvemmin, kuin kerran kuussa.

Suurin osa vastaajista käyttää tietokonetta tiedonhakuun. Viihdekäyttöön ja sosiaalisen median palveluihin konetta käyttää noin puolet Kirjoittamiseen ja opiskeluun kolmannes. Myös muuhun, kuin edellä mainittuihin tietokonetta käytetään jonkin verran.

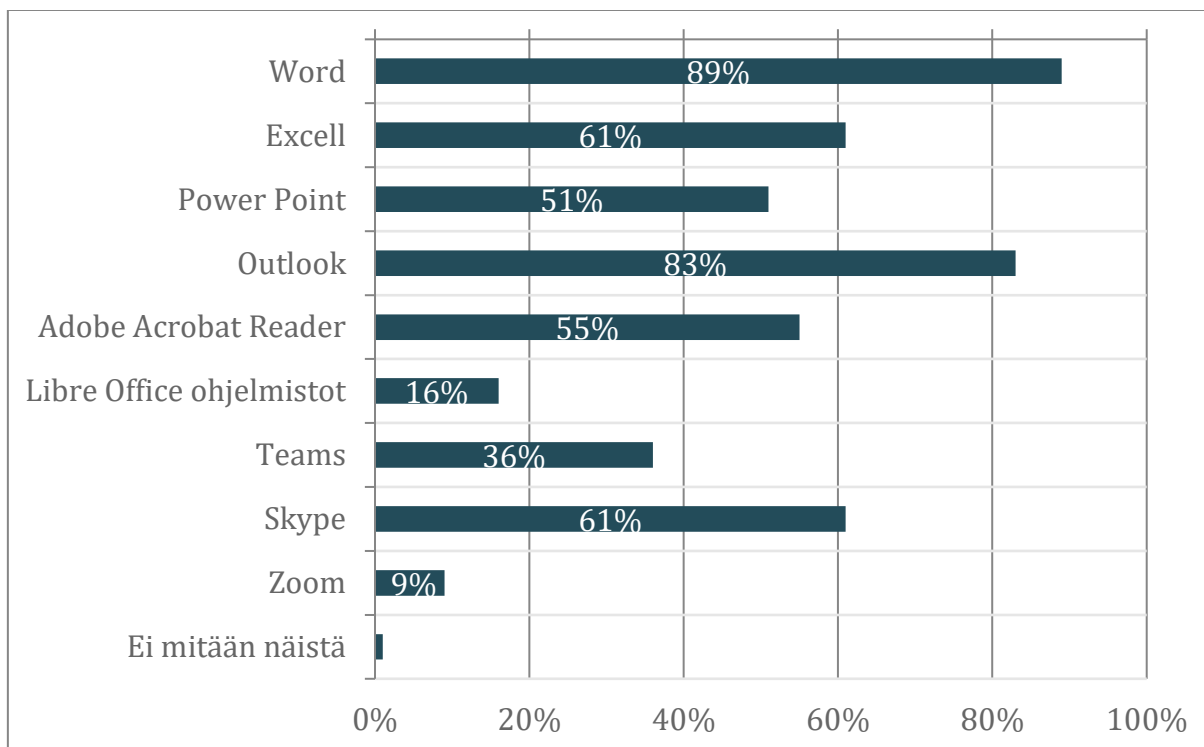
Kuvio 3. Vastaajien tietokoneen käyttötarkoitus n=170

Tietokoneen ja sovellusten käytön ilmoitti hallitsevansa hyvin 23 prosenttia vastaajista. 36 prosenttia melko hyvin ja tyydyttävästi 30 prosenttia. Melko huonosti ilmoitti hallitsevansa 8 prosenttia ja huonosti 3 prosenttia vastaajista.

Kaikki osasivat käyttää internetiä. Tiedoston osasivat tallentaa haluamaansa paikkaan lähes kaikki. Kansion luominen ja tiedostojen kopiointi kansioista toiseen oli hyvin hallussa.

Vastaajat osasivat käyttää ainakin seuraavia ohjelmia: Microsoft Word ohjelmaa käytti lähes kaikki, Outlook oli myös tuttu, Excel ja Skype ohjelmia käytti hieman yli puolet, Adobe Acrobat Reader, Power Pointia noin puolet. Muita kysytyjä ohjelmia vähemmän. Muutama henkilö ei käyttänyt mitään luetelluista ohjelmista.

Saatujen tulosten perusteella luottamusmiehillä on kohtalaisen hyvät tietotekniset valmiudet. Huonot valmiudet omaavia on alle 10 prosenttia vastaajista.

Kuvio 4. Ohjelmien käytön osaaminen n=170

Ohjelmistoista kyseltiin tarkemmin Wordin käyttöä. Tämä oli hyppykysymys, johon vastasivat ainoastaan ne, jotka ilmoittivat osaavansa käyttää Microsoft Word-ohjelmaa. Vastaajia tähän kysymykseen oli 152 kappaletta, joka on 89 prosenttia kaikista vastanneista. Kaikki osasivat kirjoittaa ohjelmalla. Leikata kopioida ja liittää toiminnon hallitsi 94 prosenttia. Tallentaa dokumentin haluamaansa paikkaan osasi 91 prosenttia ja tehdä dokumentista pdf muotoisen tiedoston osasi 63 prosenttia vastaajista.

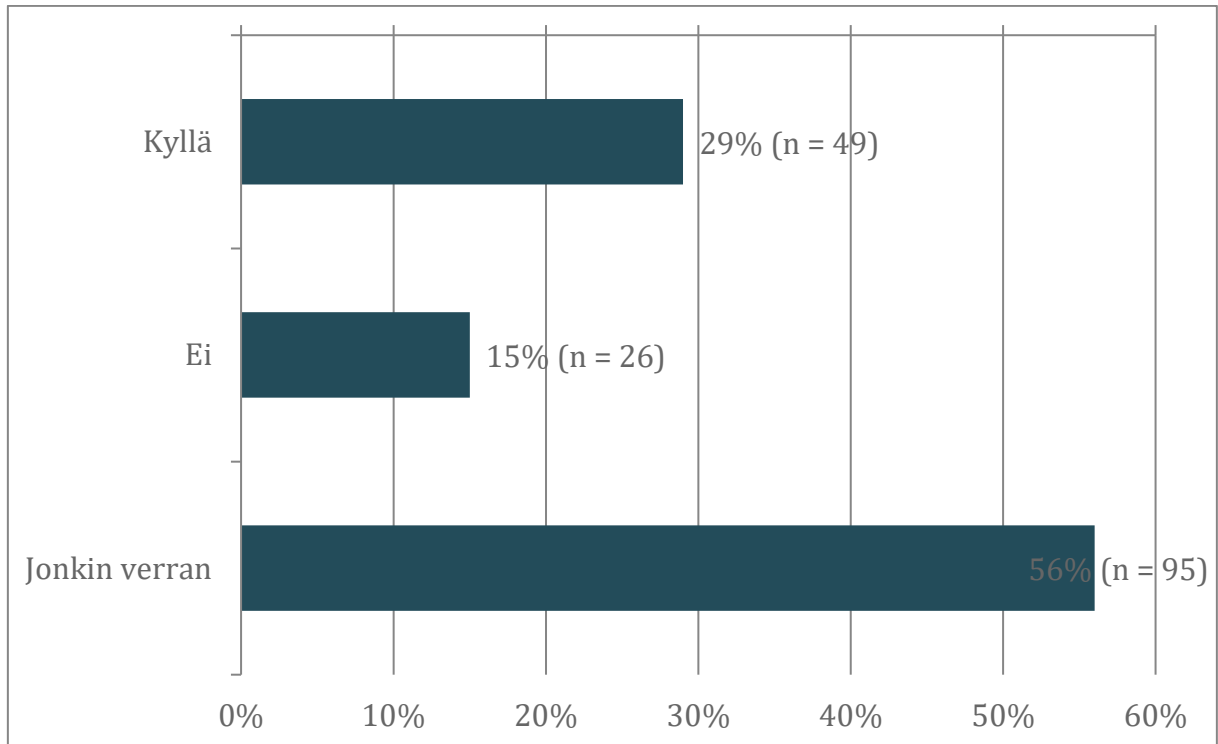
Kysyttäessä pikaviestimien hallintaa kuten sähköposti, Skype, Teams tms. Käytön hallitsi hyvin 23 prosenttia. Melko hyvin 33 prosenttia ja tyydyttävästi 32 prosenttia. Melko huonosti ilmoitti hallitsevansa 10 prosenttia ja huonosti 2 prosenttia vastaajista.

Lähes kaikki osasivat lukea viestit, luoda uuden viestin, vastata sähköpostiin tai välittää sen jollekin toiselle. Vastajat myös osasivat liittää- ja avata tiedoston sekä lähettää linkin.

Myös Skype, Teams ja Zoom-ohjelmien käyttötarkoitusta kyseltiin tarkemmin. Tähän kysymykseen vastauksia tuli 122 kpl, joka on 72 prosenttia kyselyyn vastanneista. Suurin osa vastanneista 69 prosenttia käyttää näitä palveluita kokouksiin osallistumiseen. 55 prosenttia puheluihin, 35 prosenttia käytti pikaviestiminä, 11 prosenttia jakaa esitysten aikana dokumentteja muille osallistujille nähtäväksi ja 9 prosenttia järjestää kokouksia. Tästä voisi päätellä, että vastaajista 28 prosenttia ei käytä muita pikaviestimiä, kuin sähköpostia.

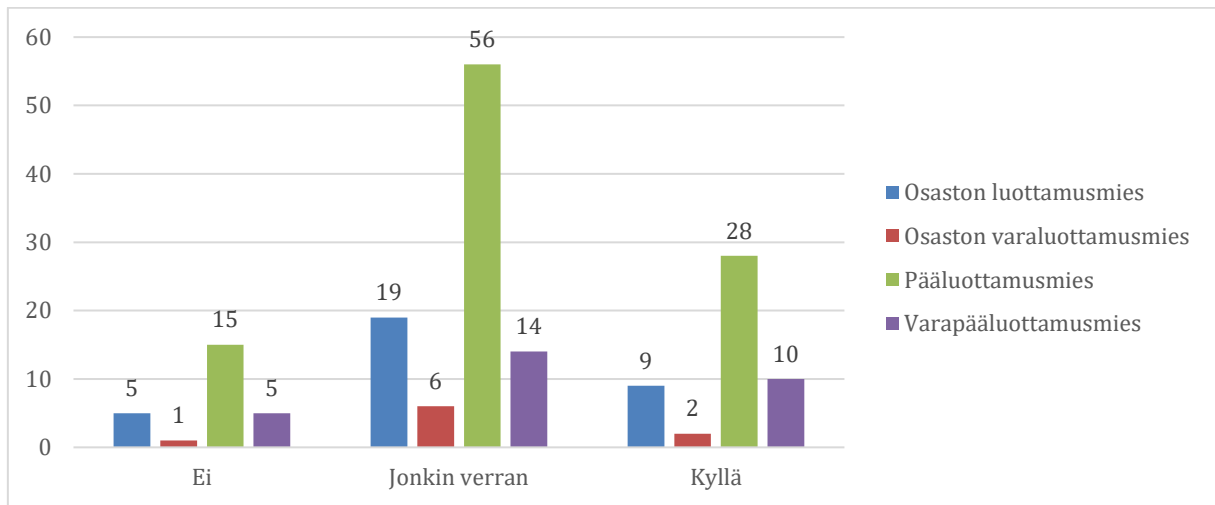
Pääosa käytti tiedonhakuun joko paljon tai melko paljon verkkoympäristöä. Suurin osa myös löysi hakemansa tiedot hyvin tai melko hyvin. Kysyttäessä tiedon luotettavuutta vastaajista yli 70 prosenttia suhtautui tiedon paikkansa pitävyyteen harkiten ja 80 prosenttia tarkisti tiedon, jos siihen oli aiheutta. 18 prosenttia tarkisti tiedon paikkansapitävyyden aina. Kukaan ei pitänyt netissä olevaa tietoa aina luotettavana.

Kysymykseen luen paljon työssäni/ luottamustoimessani. Yli puolet vastaajista luki jonkin verran työssään tai toimiessaan tehtävässään. Kolmannes luki paljon. 15 prosenttia ilmoitti, että eivät lue ollenkaan työssä tai luottamustoimessa.

Kuvio 5. Luen paljon työssäni/luottamustoimessa n=170

Luottamustehtävällä ei näytä olevan suurta merkitystä lukemisen määrään. Vastaajien suhteellinen määrä verrattuna tehtävään ei poikkea normaalista jakaumasta.

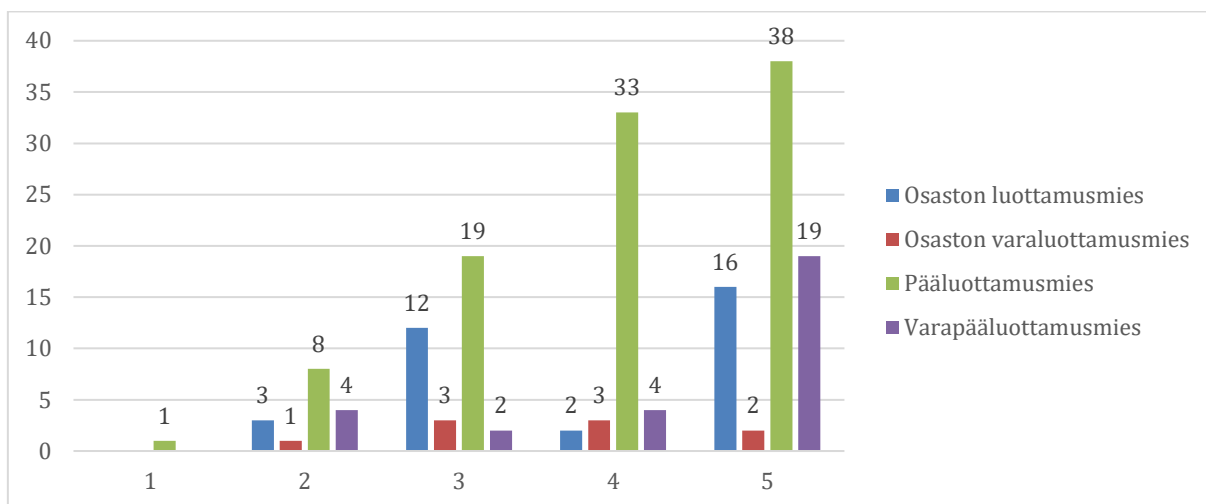

Kuvio 6. Luottamusmiesten lukeminen. Tehtäväkohtainen analyysi n=170

Usein verkkoa lukemiseen käytti 62 prosenttia ja harvoin 36 prosenttia. Kaksi prosenttia ei käyttänyt verkkoa lukemiseen ollenkaan. Lukutaitonsa verkko-opiskeluun arvioi hyväksi tai melko hyväksi lähes 77 prosenttia vastanneista. Tyydyttävätkin taidot omaaviksi koki 16 prosenttia vastaajista. Puutteellisiksi tai huonoiksi taitonsa arvioi noin 8 prosenttia.

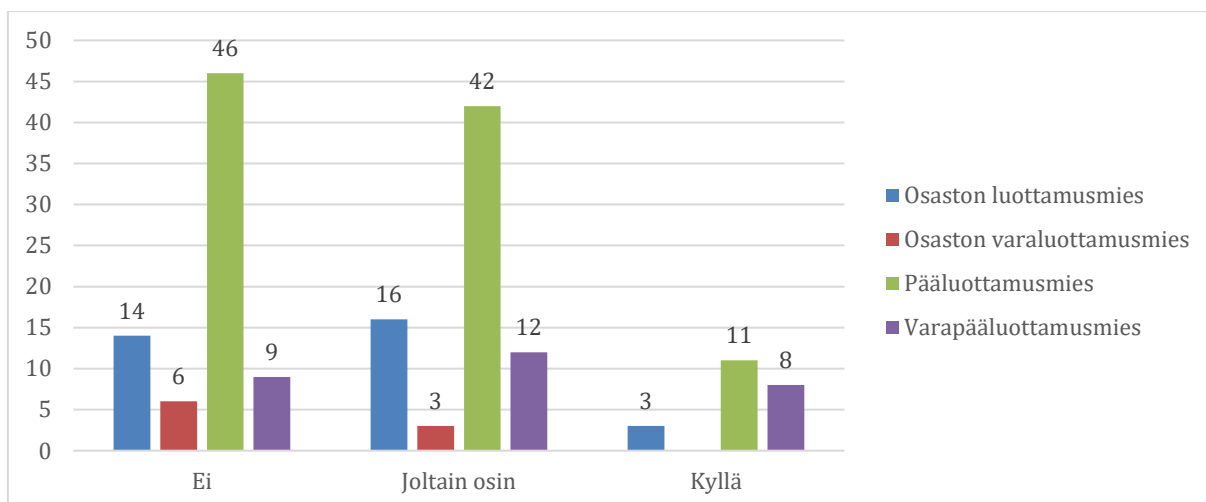
Kyseltäessä luottamusmiesten kirjoittamisesta suurin osa pääluottamusmiehistä koki kirjoittamisen helpohkoksi. Muissa luottamustehtävissä toimivat kokivat kirjottamisessa olevan vaikeuksia. Tätä mieltä oli 15 prosenttia vastaajista. Ikäluokkiin 35-54 kuuluvat muodostivat valtaosan tästä ryhmästä.

Valtaosalla vastaajista koneella kirjoittaminen on mieluisampaa kuin käsin kirjoittaminen. Noin 10 prosenttia kirjoittaa mieluummin käsin. Koneella kirjoittamisessa on puutteita noin kymmenellä prosentilla vastaajista. Tässä kaaviossa olen käyttänyt Likert-asteikkoa.

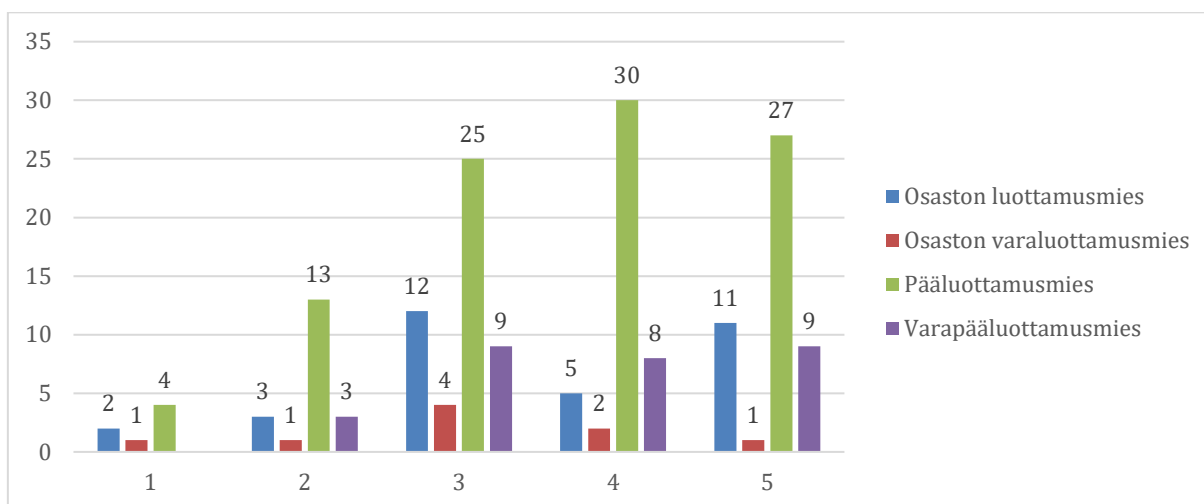
Kuvio 7. Luottamusmiesten kirjoittaminen koneella n=170

Verkko-opiskelu ei ollut kovin tuttua. Osa vastaajista oli kuitenkin suorittanut verkossa opintoja. Tällaisia opintoja ovat muun muassa tutkintoon johtavat koulutukset, kielten opiskelu, työpaikalla järjestettävät perehdytykset jne. Kaiken kaikkiaan kyselyyn vastanneet ilmoittivat käyneensä 20 erilaista verkkokurssia.

Kuvio 8. Verkko-opiskelun tunnettavuus n=170

Verkko-oppimisvalmiudet arvioitiin melko hyviksi. Puutteellisiksi valmiutensa arvioi noin 15 prosenttia vastaajista. Tässä kaaviossa olen käyttänyt Likert-asteikkoa.

Kuvio 9. Verkko-opiskeluvalmiudet n=170

Kysymykseen pitäisikö Murikkaopiston kursseja olla myös verkossa 16 prosenttia ei halunnut ollenkaan kursseja verkkoon. Kysyttäessä perusteluja, vastaajat pitivät sosiaalista kanssakäymistä ja vertaisoppimista tärkeänä osana Murikan opiskelua. Pieni osa ei myöskään kokenut omaavansa sellaisia taitoja, joilla selviytyisi verkko-opiskelusta. Tähän kysymykseen vastasi 24 henkilöä. Kolmannes oli sitä mieltä että koulutusta pitäisi olla verkossa ja yli puolet, että joitain kursseja voisi olla verkossakin. Tähän sanalliseen kysymykseen tuli 68 vastausta. Opiskelijat toivoivat muun muassa lakiin, työehtosopimukseen, paikalliseen sopimiseen ja tietotekniikkaan liittyviä verkko-koulutuksia.

7.3 Haastattelututkimuksen tulokset

Tutkimuksessa käytettiin teemahaastattelua. Haastatteluun osallistui neljän eri ammattiliiton koulutuksesta vastaavat henkilöt. Koronakriisin vuoksi haastattelut tehtiin Microsoft Teamsin avulla. Haastattelut nauhoitettiin haastateltavien luvalla. Kaikki videot litteroitiin ja analysoitiin.

Kaikissa haastateltavissa liitoissa verkkoa käytetään luottamusmieskoulutuksessa tiedonhakuun. Kolmessa liitossa neljästä materiaalia ei juurikaan jaeta paperisena, vaan

tiedot löytyvät verkosta. Etsittävät tiedot liittyvät muun muassa työehtosopimuksiin sekä työlainsäädäntöön liittyviin aineistoihin.

”Me ollaan pedagogisesti lähdetty siitä, että luottamusmieskurssilla ei niinkään jaeta materiaalia tai oikeastaan anneta valmiita vastauksia, vaan opetetaan hakemaan sitä tietoa.”

Kolmessa liitossa oli käytössä verkkokursseja. Määrät vaihtelivat 1-19 kurssiin. Tämän lisäksi liitot järjestivät webinaareja ajankohtaisista asioista. Haastatteluhetkellä koronaviruksen aiheuttamat lakimuutokset olivat webinaarien keskeisiä aiheita.

Luottamusmiesten verkko-opiskeluvalmiudet koettiin nuoremmilla henkilöillä paremmiksi kuin vanhemmilla. Taidot ovat kuitenkin parantuneet nykyisen perus ja toisen asteen tietotekniikkakoulutuksen ansiosta huomattavasti. Ohjausta toki vaaditaan vieläkin. Pohjakoulutuksella on kuitenkin iso merkitys tietoteknisessä osaamisessa.

Verkko-opiskeluvalmiuksien puuttuminen johtuu kahdessa liitossa siitä, että välineitä ei ole riittävästi käytössä. Lisäksi tehtävien tekemättä jättäminen ja aikataulujen noudattaminen koettiin myös ongelmana osassa liitoista. Opiskelijoilla on puutteita kirjoituksen tuottamisessa sekä ohjelmien käytössä. Tämä ei kuitenkaan ollut yleistä.

Kolme neljästä liitosta ei ollut päässyt sopimukseen verkko-opiskelun ajankäytöstä ja korvauksista työnantajaliittojen kanssa. Tämä koettiin kaikissa liitoissa verkko-opiskelun hidasteena. Yhdessä liitossa, muutamalla alalla, oli päästy sopimukseen pelisäännöistä. Kumpikin sopijaosapuoli oli tyytyväisiä ratkaisuun.

”Mutta varsinaista verkkokoulutusta ei ole kuin tuo yksi. Tämä johtuu siitä, että työnantajaliittojen kanssa on vaikea neuvotella näistä palkallisista koulutuksista ja niiden ehdoista sekä siitä, miten ne sitten suoritetaan. Työnantajaliitto haluaa varmistaa että oikeasti ollaan koulutuksissa. Se on se isoin ongelma.”

Iällä ei koettu olevan suurta merkitystä verkko-opiskeluvalmiuksiin. Nuoremmat henkilöt ovat valmiimpia kokeilemaan uusia asioita tietokoneella. Vanhemmilla opiskelijoilla aloittamien kestää pidemmän aikaa, mutta lopulta lopputuloksissa ei ole suuria eroja.

Tietotekniset valmiudet ovat haastattelujen perusteella nuoremmilla paremmin hallussa. Yleiskuva kuitenkin on, että valmiudet ovat melkein kaikilla aika hyvät.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimusongelmaan Teollisuusliiton luottamusmiesten verkko-opiskeluvalmiudet saatiin vastauksia. Luottamusmiesten verkko-opiskeluvalmiudet ovat riittävät verkko-opintojen aloittamiseen.

Tuloksista käy ilmi, että luottamusmiehillä on melko hyvät tietotekniset valmiudet opiskella verkossa. Tietokone löytyy melkein kaikilta tai ainakin mahdollisuus käyttää tietokonetta. Internettiin pääsy on lähes jokaisella ja ohjelmistotkin ovat tuttuja valtasalle luottamusmiehiä. Olin näistä valmiuksista yllätynyt. Lukemassani kirjallisuudessa viitatuissa tutkimuksissa kuten esimerkiksi eAMK-hankkeessa (Kangas & Mäkelä 2019, 13) tulokset poikkesivat tästä tutkimuksesta. Myös omat kokemukseni luottamusmiesten osaamistasosta ovat hieman erilaiset. Tämä johtunee osin siitä, että Murikkaopistolla tietotekniikkaa käytetään luottamusmiesten opetuksessa vielä vähän. Näin ollen en ole näitä taitoja kaikilta osin päässyt arvioimaan. Etenkin koneella kirjoittamisen taito on omien havaintojeni mukaan hitaampaa, kuin tuloksista voisi päätellä. Tämä kokemus voi tosin perustua siihen, että ne, jotka tarvitsevat ohjaamista ja apua enemmän myös jäävät mieleen.

Opiskelijoiden vastauksista kuitenkin ilmenee, että koneella kirjoittamista pidetään mieluisampana, kuin käsin kirjoittamista. Teoriaosuus tukee myös tätä tulosta, sillä käsin kirjoittaminen on vähentynyt digitaalisten ympäristöjen yleistymisen myötä. Herääkin kysymys, millä tasolla käsin kirjoittaminen on? Tätä asiaa ei kyselyssä tukittu, mutta sitä kannattaisi jatkossa tutkia. Frangoun tutkimuksen (2018) mukaan käsin kirjoitettu tekstit jäävät paremmin mieleen, kuin koneella kirjoitettu. Onko tällä mahdollisesti yhteys lukemisen sujuvuuteen?

Tekstin tuottamisen vaikeus ikäluokissa välillä 35-54-vuotiaat, erottuivat selvästi omaksi ryhmäksi. Kirjoittamisen ja lukemisen välillä on tulosten perusteella yhteys. Ne, jotka eivät juurikaan lue työssään kokevat kirjoittamisenkin vaikeaksi. Tämän perusteella lukemiseen ja kirjoittamiseen liittyvää koulutusta pitää jatkossa kohdentaa erityisesti näihin ikäryhmiin. Muissa ikäryhmissä kirjoittaminen koettiin helpommaksi.

Tärkeää olisi myös tehdä sellaisia verkkokursseja, joissa lukemista on helpotettu. Verkkomateriaaleja tulisi olla myös kuunneltavissa ja videoina. Tekstin tuottamisen sijasta voitaisiin käyttää nauhoitettua puhetta tai videota.

Verkko-opiskelu oli luottamusmiehille melko vierasta. Osa kyselyyn vastanneista oli suorittanut verkkokoulutuksia. Tämä on osittain ristiriitainen tulos, koska valtaosa kuitenkin kokee verkko-opiskeluvalmiutensa riittäviksi. Oletankin, että he ovat arvioineet omaa valmiuttaan tietoteknisen osaamisensa perusteella. Näitä taitoja en tässä tutkimuksessa ehkä riittävästi kartoittanut. Digimaailmassa tarvitaan kuitenkin muitakin taitoja, kuin tietotekniset taidot. Tarvitaan kykyä etsiä ja yhdistellä asioita ja omata lähdekritiikkiä. Vaikka kyselyn perusteella nämä asiat ovat luottamusmiehillä hyvin hallussa, en kuitenkaan usko, että kaikkeen verkosta saatavaan tietoon osataan suhtautua kriittisesti.

Jotta verkko-opiskelu saadaan opiskelijoille tutummaksi, on edettävä monimuoto-opetuksen avulla ja rakennettava verkko-osioita olemassa olevien kurssien sisälle. Näihin täydentäviin kursseihin voi sitten jokainen halutessaan osallistua. Lisäksi verkossa voisi olla ennako- ja välitehtäviä. Ennakkotehtävät toimisivat orientaationa kurssin teemaan. Välitehtävillä ohjattaisiin taas tiedon hakuun ja vahvistettaisiin lukemiseen ja kirjoittamiseen liittyviä taitoja.

Edellä mainittujen kehityskohteiden lisäksi työmarkkinajärjestöjen olisi päästävä keskusteluyhteyteen verkkokoulutuksen toteuttamisesta. Nykyinen järjestelmä tukee ainoastaan lähiopetusta, jota eri liitot tarjoavat omille jäsenilleen. Haastatteluista kävi ilmi, että ainoastaan yhdessä liitossa, muutamalla sopimusalalla, oli päästy työnantajan kanssa ratkaisuun siitä, miten verkossa tapahtuvaan koulutukseen saa käyttää aikaa ja miten se korvataan. Näissä tapauksissa kumpikin osapuoli oli tyytyväinen saatuun sopimukseen. Näitä kokemuksia pitäisi tutkia ja hyödyntää laajemminkin.

9 POHDINTA

Ajatus luottamusmiesten verkko-opiskeluvalmiuksien tutkimisesta lähti Murikkaopistolla käydystä yleisestä keskustelusta verkkokurssien tarpeellisuudesta. Oppilaitoksessa on harkittu verkko-opintojen tarjoamista yhtenä koulutusvaihtoehtona jo useamman vuoden. Asiaan ei kuitenkaan ole tartuttu erityisellä innolla. Syynä tähän on

ollut verkkoympäristöön liittyvien työkalujen puuttuminen ja puutteelliset kehitysresurssit. Lisäksi opettajilla on ollut epäilyjä opiskelijoiden tietoteknistä valmiuksista. Ajatuksena on kuitenkin ollut, että Murikkaopistolla olisi myös verkkoympäristössä tapahtuvaa koulutusta tulevaisuudessa. Tämän tutkimuksen mukaan estettä verkko-opintojen ottamisesta kurssitarjontaan ei ole.

Opinnäytetyöni pohjaksi keräsin runsaan määrän aiheeseen liittyvää materiaalia. Olen käyttänyt teoriapohjassa alan kirjallisuutta, opinnäytetöitä, väitöskirjoja, artikkeleita ja internetissä olevia verkkojulkaisuja. Aiheisiin liittyvää materiaalia, varsinkin uutta kirjallisuutta, oli yllättävän vaikea löytää. Opiskeluvalmiuksista ja oppimisvaikeuksista löytyy kyllä paljonkin uutta materiaalia, mutta pääasiassa kirjallisuus keskittyy lasten ja nuorten opiskeluvalmiuksiin. Toki aikuisopetuksestakin materiaalia löytyi. Olenkin tässä työssä soveltanut kumpaakin materiaalia.

Kirjallisuuskatsauksen avulla sain hyvän kuvan taidoista, joita verkko-opiskelussa tarvitaan. Tähän myös perustin tekemäni laadullisen ja määrällisen tutkimuksen kysymykset. Olen myös oman opiskelun aikana tutustunut nykyiseen Humanistisen Ammattikorkeakoulun käyttämään verkkoympäristöön ja miettinyt millaisiin haasteisiin olen itse törmännyt. Teoriaosuuden kirjoittaminen osoittautui huomattavasti vaikeammaksi kuin aluksi luulin. Lukemisen ja tietojen haku on ollut haastavaa, mutta samalla antoisaa. Haastetta lisäsi se, että kirjastot sulkeutuivat koronaviruksen vuoksi opinnäytetyön tekemisen aikana.

Heti alusta asti minulla oli selvä käsitys siitä, miten lähden asiaa tutkimaan ja miten rajaan tutkittavan kohteen. Tein opinnäytetyön tekemiseen tiukahkon aikataulun, jota pystyin hyvin noudattamaan. Teoriaosuuden hahmotuttua aloin valmistella siihen perustuvia kysymyksiä. Oli vaikea löytää sellaisia kysymyksiä, jotka parhaiten kertovat luottamusmiesten opiskeluvalmiuksista. Pelkonani oli myös se, että jos kyselyssä kysellään liian henkilökohtaisia asioita, esimerkiksi lukemiseen ja kirjoittamiseen liittyvistä vaikeuksista ei kyselyyn vastata. Päätin jättää siihen suuntaan viittaavat kysymykset pois ja kyselin lukemisesta ja kirjoittamisesta vain yleisellä tasolla. Sain mielestäni näihinkin asioihin kuitenkin riittävästi tietoa. Yritin myös pitää kysymysten määrän kohtuullisena, jotta kysymyksiin vastaamisessa ei menisi liikaa aikaa. Kysymysten asettelussa ajattelin myös niiden analysoinnin helppoutta. Tämän vuoksi en valinnut kovinkaan paljoa avoimia kysymyksiä.

Opinäytetyön ohjaajani suosituksesta tutkimukseen liittyi myös haastattelututkimus muiden ammattiyhdistyskoulutusta toteuttavien liittojen koulutusvastaaville. Haastattelut löytyivät helposti ja kysymyksiin vastattiin varsin seikkaperäisesti. Tämä oli hyvä lisä tutkittavan asian kannalta. Haastattelut vahvistivat tutkimuksesta saatuja tuloksia.

Kysymykset lähetettiin sähköpostilinkkinä kaikille vuonna 2019 luottamusmiesten peruskurssin Murikkaopistossa käyneille henkilöille. Kaikilla luottamusmiehillä ei ollut sähköpostiosoitetta, joten he jäivät kyselyn ulkopuolelle. Muutaman henkilön sähköpostiosoite oli vanhentunut. Tämä ei kuitenkaan mielestäni vaikuta tutkimuksen luotettavuuteen.

Saamieni vastausten määrän perusteella (170 kpl) määrällistä tutkimusta voidaan pitää luotettavana otoksena kohderyhmästä (433 kpl). Vastausprosentti oli 40%. Miesten ja naisten välinen jakauma vastaa Teollisuusliiton jäsenrakennetta. Naisten osuus vastaajista on lähellä liiton naisjäsenten määrää, joka Teollisuusliitossa on tällä hetkellä noin 23 prosenttia%. Luottamusmiesten ikäjakauman tasaisuus yllätti minut positiivisesti. Yleisesti vallitsevana käsityksenä ollut se, että luottamusmiehet ovat iältään vanhempia.

Tutkimuksen validiteettia voidaan pitää luotettavana arvioitaessa kaikkien luottamusmiesten verkko-opiskeluvalmiuksia. Kysymysten laatu ja vastausten määrä on riittävä mittaamaan kohderyhmän taitoja verkko-opiskeluun. Ohjelmien ja viestintävälineiden osaamista en ole testannut, vaan niiden osaamisen arviointi perustuu ainoastaan kyselyyn vastanneiden omaan käsitykseen taidoistaan. Siltä osin tutkimus ei ole validi. Testi olisi ehkä pitänyt tehdä, mutta en kuitenkaan tutkinut nimenomaisesti ohjelmien käyttötaitoja, vaan valmiuksia verkko-opiskeluun. Lisäksi on huomioitava, että tämä tutkimus tehtiin aloittaville luottamusmiehillä. Oletan, että taidot ovat jatkokoulutusten myötä parantuneet. Tätä näkökulmaa tukee haastattelujen tulokset.

Murikkaopistolla on myös mahdollisuus opiskella tietoteknisiä perustaitoja. Neljä eritasoista kurssia keskittyvät ohjelmistojen ja sähköisten viestintävälineiden käyttöön-ottoon ja tekniseen harjoitteluun. Monet luottamusmiehet suorittavat myös näitä kursseja. Siksi onkin mielestäni tärkeää, että näitä kursseja olisi myös mahdollisuus suorittaa verkko-opiskeluna jatkossa.

Jatkotutkimuskohteena voisi olla luottamusmiesten tiedonhakuun liittyvä tutkimus. Minua kiinnostaisi tietää, miten tietoa haetaan ja miten sitä sovelletaan edunvalvontatyössä työpaikoilla. Toimivatko lineaariset tekstit paremmin kuin hypertekstit oppimisympäristöissä. Onko tieto yleisesti haettu sellaisista lähteistä, jotka ovat luotettavia. Samalla voisi tutkia muuta informaatiolukutaitoon liittyvää tiedon arviointia. Oikeellisuutta, sekä lähdekritiikkiä. Jatkotutkimuksen avulla voisi kartoittaa mahdollisia tähän liittyviä tulevaisuuden koulutustarpeita.

LÄHTEET

Ahvenainen, Ossi & Holopainen, Esko 2014. Lukemis- ja kirjoittamisvaikeudet. Teoreettista taustaa ja opetuksen perusteita. Jyväskylä: Special data Oy.

Aro, Tuija & Nurmi, Jari-Erik 2020. Lukemisen ja oppimisen vaikeudet digitaalisessa ympäristössä. Teoksessa Ahonen, Timo & Aro, Mikko & Aro, Tuija & Lerkkanen, Marja-Kristiina & Siiskonen, Tiina (toim.) 2020. Oppimisen vaikeudet. 2. painos. Kerava: Otavan kirjapaino Oy. 128- 143

Frangou, Satu-Maarit & Ruokamo, Heli & Parviainen, Tiina & Wigren, Jan 2018. Teoksessa Can you put your finger on it? The effects of writing modality on Finnish students' recollection. Tutkimustuotos verkkojulkaisu. Viitattu 13.3 2020. Kasvatustieteiden tiedekunta. Lapin Yliopisto. <https://doi.org/10.1080/17586801.2018.1536015>

Häkkinen, Päivi & Kiili, Carita & Hautala, Jarkko & Pöysä-Tarhonen, Johanna & Kanniainen, Laura & Leppänen, Paavo H T. 2020. Lukemisen ja oppimisen vaikeudet digitaalisessa ympäristössä. Teoksessa Ahonen, Timo & Aro, Mikko & Aro, Tuija & Lerkkanen, Marja-Kristiina & Siiskonen, Tiina (toim.) 2020. Oppimisen vaikeudet. 2. painos. Kerava: Otavan kirjapaino Oy. 206- 219

Kalliala, Eija 2002. Verkko-opettamisen käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Kananen, Jorma 2019. Opinnäytetyön ja pro gradun pikaopas. Avain opinnäytetyön ja pro gradun kirjoittamiseen. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja-sarja. Puna-Musta Oy

Kangas, Pirjo & Mäkelä, Hilla 2019. Informaatiolukutaidon ja tiedonhankintatietojen merkitys ja kehittyminen digitalisessa opiskelussa. Teoksessa Timonen, Päivi & Mäkelä, Hilla & Lukkarinen, Sanna 2019. Kampuksella digittää. Poimintoja verkko-oppimisen kehittämisestä. Humanistinen Ammattikorkeakoulu julkaisu, 80. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. 12-23

Kopeli, Marja 2018. Kysymys on huomisen digikyvykkyydestä. Amk-lehti// Uas journal 4.10.2018. Viitattu 13.4 2020 <https://uasjournal.fi/3-2018/huomisen-digikyvykkyys/>

Kukkola, Päivi 2018. Luottamusmiesjärjestelmä systeemisenä ilmiönä - Tarkastelussa yksityisen terveystalouden luottamusmiesjärjestelmä. Acta Wasaensia 399. Vaasan yliopisto. Väitöskirja. Vaasan yliopiston julkaisuja. Viitattu 13.4 2020 <https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/7195/978-952-476-807-8.pdf>

Lerkkanen, Marja-Kristiina & Ahonen, Timo & Ketonen, Ritva & Leppänen, Ulla 2020. Kirjoittamisen vaikeudet. Teoksessa Ahonen, Timo & Aro, Mikko & Aro, Tuija & Lerkkanen, Marja-Kristiina & Siiskonen, Tiina (toim.) 2020. Oppimisen vaikeudet. 2. painos. Kerava: Otavan kirjapaino Oy. 304- 323

Lerkkanen, Marja-Kristiina & Torppa, Minna 2020. Luetun ymmärtämisen vaikeudet. Teoksessa Ahonen, Timo & Aro, Mikko & Aro, Tuija & Lerkkanen, Marja-Kristiina & Siiskonen, Tiina (toim.) 2020. Oppimisen vaikeudet. 2. painos. Kerava: Otavan kirjapaino Oy. 290- 302

Manninen, Jyri 2003. Ohjaus verkkopohjaisessa oppimisympäristössä. Teoksessa Matikainen, Janne (toim.) 2003. Oppimisen ohjaus verkossa. Helsinki: Yliopistopaino. 27- 38

Miettinen, Marjo 2019. Luottamusosaaminen. Yhteisöosaaminen suomalaisen luottamusmiehen pääomana. Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta. Tampereen Yliopisto. Akateeminen väitöskirja. Tampere: PunaMusta Oy – Yliopistopaino.

Mikkilä-Erdmann, Mirjamaija 2017. Digitaalisen oppimateriaalin mahdollisuudet. Teoksessa Savolainen, Hannu & Vilkkö, Risto & Vähäkylä, Leena (toim.) Oppimisen tulevaisuus 2017. Tallinna: Printon Tukikodax. 17- 26

Määttä, Jukka 2019. Kohti uutta oppimisen aikakautta: Suunnitelmallista vuorovaikutusta ja ohjausta verkossa – kokemuksia digioppimisesta. Teoksessa Timonen, Päivi & Mäkelä, Hilla & Lukkarinen, Sanna 2019. Kampuksella digittää. Poimintoja verkkooppimisen kehittämisestä. Humanistinen Ammattikorkeakoulu julkaisu, 80. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu. 8- 10

Nurmi, Marjo 2019. Oppimisen pulmat. Oppimisvaikeuksia kokevien opiskelijoiden tukeminen vapaan sivistystyön opinnoissa. Suomen Kansanopistoyhdistys. Grano Oy

Osmo Kivinen – Meri-Tuulia Kaarakainen – Aino Anttila Erot hypertekstien ja lineaaristen verkkotekstien opiskelutavoissa sekä luetun ymmärtämisessä. <https://www.re->

searchgate.net/profile/Osmo_Kivinen/publication/264501470_Erot_hypertekstien_ja_lineaaristen_verkkotekstien_opiskelutavoissa_seka_luetun_ymmartamisessa/links/56f12b5308aedbe218772115/Erot-hypertekstien-ja-lineaaristen-verkkotekstien-opiskelutavoissa-sekae-luetun-yymmaertaemisessae.pdf 15.2 2020

Saviluoto, Jukka 2018. Kurssiprofiili: Pääluottamusmiehet ja työsuojeluvaltuutetut. Teollisuusliiton tutkimusyksikkö. Helsinki: Sisäinen diasarja.

Suominen, Riitta & Nurmela, Satu 2011. Verkko-opettaja. Helsinki. WSOYpro Oy

Syrjäkari, Maire 2007. Opettaja ohjaajana verkossa - tuutoreiden kokemuksia verkko-ohjaamisesta *Akateemiset opiskelutaidot – verkkokurssilla*. Kasvatustieteiden tiedekunta, Lapin yliopisto. Väitöskirja. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino

Tammets, Kairit & Tammets Priit & Mart Laanpere. Centre for Educational Technology, Tallinn: University Tallinn https://www.academia.edu/6814853/Introducing_Open_Classroom_2.0_to_Teachers_through_Immersive_Learning Viitattu 30.3 2020

Timonen, Päivi & Mäkelä, Hilla & Lukkarinen, Sanna 2019. Kampuksella digittää. Poimintoja verkko-oppimisen kehittämisestä. Humanistinen Ammattikorkeakoulu julkaisu, 80. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

TT- SAK yleissopimus. 04.06.1997

Wikipedia. Kymmensormijärjestelmä. Viitattu 17.3 2020 <https://fi.wikipedia.org/wiki/Kymmensormij%C3%A4rjestelm%C3%A4>

LIITTEET

Hei,

Nimeni on Timo Lehto. Toimin Murikka-opistolla luottamustiedon opettajana. Voi olla, että olemme Murikassa tutustuneetkin kurssien merkeissä.

Olen aloittanut opiskelun Humanistisessa Ammattikorkeakoulussa Helsingissä syksyllä 2018. Opintolinjani on yhteisöpedagogi ja erikoistumisalani on työyhteisön kehittäjä. Opintoni ovat siinä vaiheessa, että olen aloittanut opinnäytetyöni tekemisen. Opinnäytetyön aiheeni on ”luottamusmiesten verkko-opiskeluvalmiudet”.

Tarkoituksena on, että jatkossa Murikalla olisi myös kurssitarjontaa verkossa. Milaista, siihen pyrin saamaan vastauksia oheisella kyselyllä. Vastaamisaikaa on **16.4 2020** asti. tämän jälkeen linkki sulkeutuu.

Toivon, että sinulla on aikaa vastata **oheisen linkin** kautta kyselyyn. Kyselyyn vastaamiseen menee aikaa n. 10 minuuttia. Kyselyyn vastaajaa ei tunnisteta missään vaiheessa. Opinnäytetyön tilajana toimii Murikkaopisto. Osoitetietolähteenä on Murikan koulutusrekisteri.

Kiitokset vaivannäöstäsi

Timo

murikka

Luottamusmiehen verkko-opiskeluvalmiudet

Taustatiedot

1. Koulutus. Valitse sopivin vaihtoehto *

- Peruskoulu
- Ammattikoulu
- Lukio
- Alempi ammattikorkeakoulu
- Ylempi ammattikorkeakoulu
- Muu

2. Luottamustehtävä työpaikalla *

- Pääluottamusmies
- Osaston luottamusmies
- Varapääluottamusmies
- Osaston varaluottamusmies
- Muu luottamustehtävä

3. Ikäsi *

- 18-25
- 25-34
- 35-44
- 45-54
- 55-65
- Yli 65

4. Sukupuoli *

- Nainen
- Mies
- Muu

Tietotekniset valmiudet

5. Minulla on tietokone käytössä *

- Kyllä
- Ei
- Kyllä, mutta ei kotona

6. Minulla on kotona internetyhteys *

- Kyllä
- Ei

7. Tietokoneessani on kamera *

- Kyllä
- Ei

8. Kuinka usein käytät tietokonetta *

- Päivittäin
- Viikoittain
- Kerran kuussa
- Harvemmin

9. Käytän tietokonetta (voit valita useita vaihtoehtoja) *

- Sosiaalisen median käyttöön (Facebook, Twitter, tms.)
- Tiedon hakuun
- Opiskeluun
- Kirjoittamiseen
- Esityksien ja koulutusmateriaalien tekoon (Power Point tms.)
- Muuhun

Tietokoneen käyttö

10. Hallitsen tietokoneen ja sovellusten käytön mielestäni hyvin *

11. Osaan tietokoneella *

- Tallentaa tiedoston haluaamaani paikkaan
- Luoda kansioita
- Kopioida tiedostoja paikasta toiseen
- Käyttää internettiä
- En mitään näistä

12. Osaan käyttää seuraavia ohjelmia *

- Word
- Excell
- Power Point
- Outlook
- Adobe Acrobat Reader
- Libre Office ohjelmistot
- Teams
- Skype
- Zoom
- Ei mikään näistä

13. Osaan Wordillä *

- Kirjoittaa
- Leikata, kopioida ja liittää
- Tallentaa dokumentin haluaamaani paikkaan
- Tehdä Word dokumentista pdf muotoisen

14. Hallitsen pikaviestimien käytön mielestäni hyvin (Sähköposti, Skype, Teams, tms.) *

15. Osaan sähköpostiohjelmastani seuraavat asiat *

- Luoda uuden sähköpostin ja lähettää sen haluamalleni taholle
- Liittää tiedoston
- Avata tiedoston
- Lähettää linkin
- Vastata sähköpostiin
- Välittää sähköpostin jollekin toiselle

16. Käytän Teamsia, Skypeä tai Zoomia (voit valita useita vaihtoehtoja) *

- Puheluihin
- Kokouksiin osallistumiseen
- Järjestän kokouksia
- Käytän pikaviestimenä
- Jaan esityksen aikana omia dokumentteja muille nähtäväksi

Verkon käyttö

17. Käytän yleensä verkkoa tiedonhankintaan *

18. Löydän yleensä etsimäni tiedon verkosta helposti *

19. Kun luen jotain verkosta luotan tiedon pitävän paikkansa *

20. Varmistan etsimäni tiedon luotettavuuden myös jostain toisesta lähteestä *

- Aina
- En, luotan samaani tietoon
- Silloin kun epäilen tiedon luotettavuutta
- Netissä kaikki tieto on luotettavaa

Lukeminen

21. Luen paljon työssäni/ luottamustoimessa *

- Kyllä
- Ei
- Jonkin verran

22. Käytän verkkoa lukemiseen *

- Usein
- Harvoin
- En ollenkaan

23. Mielestäni lukutaitoni on hyvä *

Kirjoittaminen

24. Kirjoittaminen on minulle *

- Helppoa
- Vaikeaa
- Ei helppoa tai vaikeaa

25. Kirjoitan mielummin koneella kuin käsin *

26. Kirjoittaminen tietokoneella on minulle helppoa. Löydän näppäimistöltä oikeat kirjaimet helposti. *

27. Kirjoitan työssäni paljon *

Verkko-opiskelu

28. Verkko-opiskelu on minulle tuttua *

- Kyllä
- Ei
- Joltain osin

29. Olen joskus osallistunut verkko-opintoihin (esim. ajokortti, työhön perehtymien tms.) *

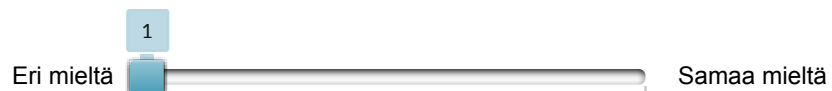
- Kyllä
- En

30. Murikan opetusta pitäisi olla myös verkossa *

- Kyllä
- Ei
- Joitain kursseja

31. Mitä Murikka-opiston kursseja pitäisi olla verkossa. Kirjoita alla olevaan laatikkoon aiheita

32. Minulla on mielestäni hyvät valmiudet opiskella verkossa *

Opiskeluun liittyviä kysymyksiä

Hei,

Olen Timo Lehto. Toimin Teollisuusliitossa koulutusasiantuntijana sekä Murikka-opistolla luottamustiedon opettajana. Olemme varmaan joskus tavanneetkin koulutusasioiden merkeissä. Aloitin Humanistisessa Ammattikorkeakoulussa yhteisöpedagogin opinnot syksyllä 2018. Erikoistumisala on työyhteisön kehittäjä. Opiskeluni on nyt siinä vaiheessa, että teen opinnäytetyötä. Tarkoituksenani olisi valmistua vielä tänä keväänä.

Opinnäytetyön aiheena on Teollisuusliiton luottamusmiesten verkko-opiskeluvalmiudet. Ajankohtainen aihe, mutta ei kuitenkaan koronan innoittama.

Minulla olisi tarkoitus haastatella Murikan kollegoiden lisäksi muita ammattiyhdistyskoulutuksen kanssa toimivia tahoja. Olisi hienoa saada myös XX:n näkökulma luottamusmiesten osaamisesta. Voisitko sinä toimia haastateltavana, vai onko joku muu henkilö organisaatiossanne parempi vastaamaan kysymyksiin. Kysymykset ei ole vaikeita. Ne koskevat verkko-opiskeluvalmiuksia yleisellä tasolla. Jos mahdollista, niin tekisin haastatteluja ensi viikolla 21, 22 ja 23.4. Tietysti etänä, Teamsin kautta. Aikaa arviolta menee n. 15-30 min. Olisiko näistä em. ajankohdista joku mahdollinen?

Terveisin
Timo Lehto

Haastattelukysymykset

Kysymyksiä ammattiyhdistyskoulutusta antavien opistojen koulutuksesta vastaaville opiskelijoiden verkko-opiskeluvalmiuksista.
(haastattelututkimus)

Käyttävätkö opiskelijat Im- kursseilla tietoverkkoja tiedonhakuun opiskelussaan?

Kuinka paljon teillä on verkkokoulutusta? Jos on, niin kuinka paljon niitä suoritetaan?

Millaiset verkko-opiskeluvalmiudet opiskelijoillanne on mielestäsi tällä hetkellä?

Onko näissä valmiuksissa puutteita? Jos, niin millaisia? (lukeminen, kirjoittaminen, muu osaaminen)

Onko eroa sillä, minkä ikäisiä opiskelijat ovat?

Millaisena koet opiskelijoiden tietotekniset valmiudet (tietokoneen ja sovellusten käyttö) tällä hetkellä?